THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Ķelere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
WEDNESDAY APRIL 17, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

31. N-RS TREŠDIENA, 1968. GADA 17. APRILIS 18. GADS
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevēja — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. ĶELERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

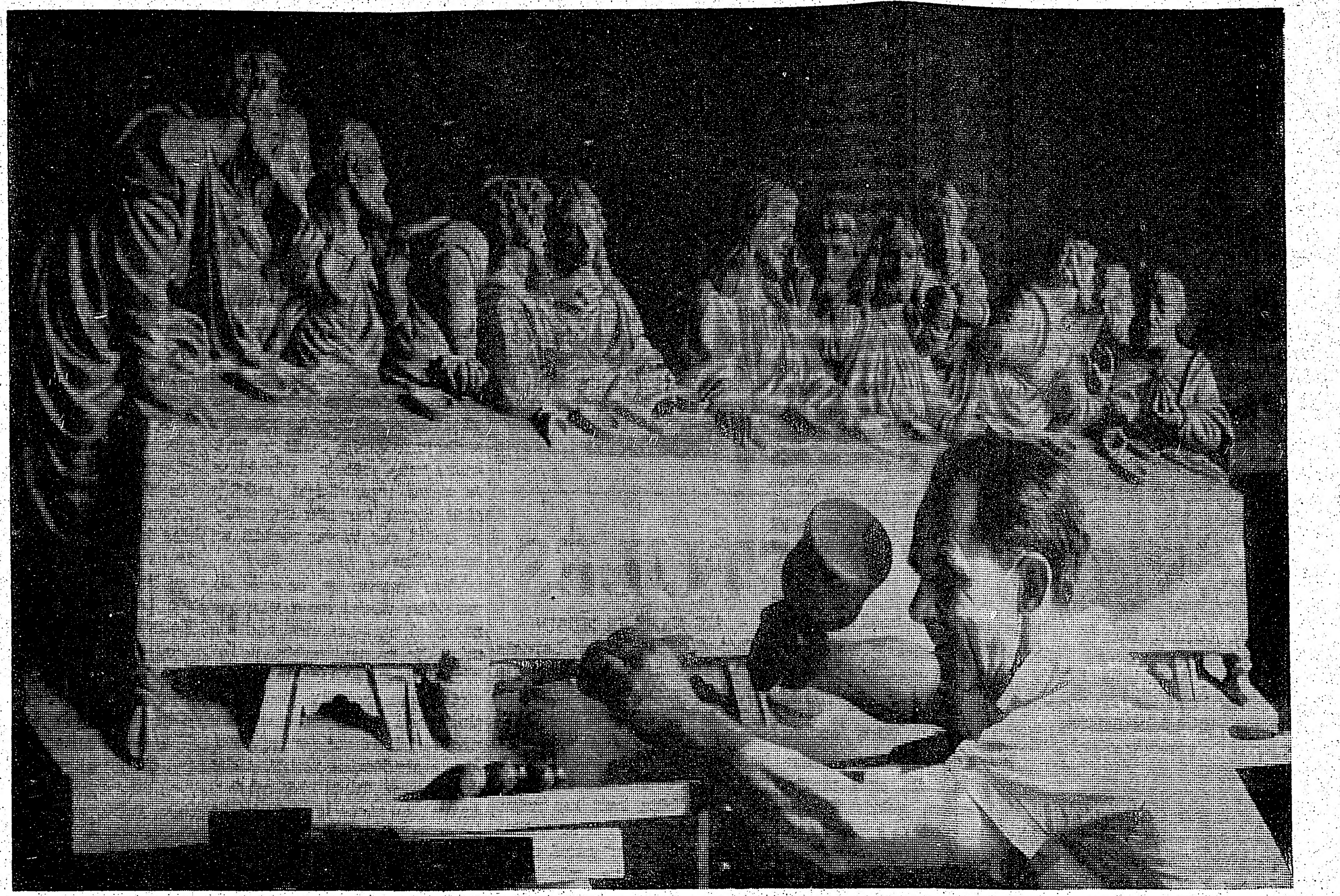

SVĒTAIS VAKARĒDIENS KOKA SKULPTŪRĀ, KURA NOVĒRTĒTA UZ 5000 DOLARIEM

Kičeneras-Voterlū mākslas galerijā izstādīta Ziedoņa Lakstīgalas koka skulptūra „Svētais vakarēdiens", kura novērtēta uz 5000 dolariem (skat. rakstu šī numura 4. lpp.). Uzņēmumā daiļamatnieks Z. Lakstīgala iecērt pēdējās svēdras savā komplicētajā darbā.

Pēteris Aigars

Nacionālā atmoda un draugu pārvērtēšana

I

Nacionālās atmodas pazīmes kādreiz nenāk pa parādes durvīm, bet gan pa sētas ieeju. Jo mazāka ir tauta, jo lielāka piesardzība tai jāievēro, lai nelaikā neatklātu savus nacionālos mērķus. Ir veltīgi sūroties, ka citas tautas mūs nesaprot. Nekad, nevienā gadsimtā, neviena cita tauta nav iestājusies par otras tautas neatkarību, ja šī neatkarība nenāktu pretim kaimiņu valsts būtiskajām interesēm. Tāpat kā ikdienišķajā dzīvē labi draugi dažkārt kļūst par uzskatu pretiniekiem, tā valstu starpā draudzība un līdzjutība nav nemainīgi lielumi, kuŗi no paaudzes uz paaudzi paturētu savu īpato svaru.

Vismazāk to saprot tie mūsu vadītāji, kuŗiem liekas, ka pasaulē vēl arvien pastāv 1918. gada gaisotne. Imperijas starplaikā ir ne vien radušās, bet arī sabrukušas, un šo pārmaiņu iznākumā pat nepastāv vairs aukstā kaŗa izraisītā valstu grupējuma sistēma. Plaisas samanāmas ne vien Varšavas pakta, bet arī Atlantijas aizsardzības līguma (NATO) celtnē. Kādēļ? Gluži vienkārši — šīs politiskās augstceltnes kļuvušas nehigiēniskas vienai otrai līguma dalībniecei, tajās ventilācija darbojas ar pārtraukumiem, svaiga gaisa pievades ir laika zoba sagrauzta. Turklāt kā vienā, tā otrā pusē dzelzs aizkaram iestājies draugu pārvērtēšanas un nacionālās pašapziņas atmodas posms.

Visās šajās pārvērtībās ideoloģiskiem motīviem ir samērā maza nozīme, līguma ilgumu nosaka tā lietderība, tāpat kā apavus un drānas iegādājas valkāšanai. Ja tie vairs nepiedien, tos vienkārši aizmet vai pārtaisa, ja pārtaisīšana ir iespējama. Neviens prātīgs politiķis antikomūnismu un pasaules revolūcijas saukļus vairs neuzskata par masu ietekmēšanas līdzekļiem. Šie saukļi vienkārši vairs nevelk. Ideoloģijas, uz kuŗiem tie balstījās, kļuvušas impotentas.

Protams, pretišķības abu bloku starp vēl arvien pastāv; patiesībā tās, kā liecina kaŗš Vietnamā, kļuvušas gluži eksplozīvas. Bet pretišķības tagad izriet no lielvalstu nacionālajām interesēm, ne dogmām par pasaules pārveidošanu un cilvēku pāraudzināšanu. Cilvēki nav pāraudzināmi, un pasaule izskatās tāda, kādu tās apdzīvotāji katrā pasaules daļā vēlas redzēt, lai justos mājīgi. Mēs nevaram afrikāņiem un aziātiem diktēt savus dzīves veidu, un mēs nevaram bez dzīvības briesmām pieņemt viņu dzīves kārtību; mēs nevaram arī krievus amerikānizēt un amerikāņus pārkrievot. Nacionālā substance nepadodas politikas plānotāju izdomai, tai ir pašai savi likumi, lai eksistētu.

Ne demokratija, ne diktātūra nav universālīdzekļi visu tautu slepenāko vēlmju apmierināšanai. Katrs vispārinājums ir rada diletantismam. Diletantisms ir arī centieni mūsu trimdas politiku piekēdēt pie 1939. gada stabiem. Tā no tiem pati ir atraisījusies. Mūsu tautas, — un ne vien mūsu tautas, — būt vai nebūt ir atkarīgs no tā, vai Eiropu pārvaldīs brīvās domas radīta iekārta, vai staļinisma jauns veids, iekļaujot lielāko daļu Eiropas dzelzs žņaugos. Staļinisms nav miris kopā ar Staļinu, jo nebija piedzimis reizē ar viņu. Staļinisms ir tikpat vecs kā krievu imperija. Diemžēl, to nesaprata latviešu komūnisti, kas cīnījās par sociālismu Krievijā; to nesaprata latviešu strēlnieki, noliekdami savas galvas krievu imperijas labā pie Kurskas, pie Perekopiem; to nesaprata arī pēdējais Latvijas prezidents, parakstīdams savstarpējās palīdzības līgumu ar Kremli un atvērdams Latvijas robežas bez šāviena padomju tanku ordām.

Ja domājam par Latvijas tautu un iespējami arī neatkarīgās valsts restaurāciju, tad vispirms jāmācās no pagātnes kļūdām. Kāds tautietis no dzimtenes rakstījis biedinātājus vārdus: „Gribu še pateikt ar zināmu pretīguma sajūtu, ko vēroju un dzirdu. Daži britiskie apmeklētāji no drošām un mīkstām ložām noskatās šobrīd nevienādā gladiātoru cīņā mūsu cirka arēnā, uzmudinādami vājākos cīkstoņus, kuŗi, vismaz divi, cik noprotams, nav vēl iepazinušies ar 1937. gada nopratināšanas metodēm. Kādu palīdzību viņi var sniegt cietušajiem? Viņi, laikam, domā, ka 1937. gada instrumenti ir aizmesti un rūsē kaut kur lūžņu kaudzē. Tie ir maldi. Šie instrumenti, labi ieeļļoti, iedarbosies tad, kad būs vajadzīgs, un ar tādu pašu efektu kā pirms 30 gadiem." Čeka nav mirusi.

Tāds ir dzimtenes latviešu vērtējums par pašreizējo situāciju. Viņi labi atšķir viltus liberālismu no īstā liberālisma, kas padzīts dziļi pagrīdē, tomēr izrāda zināmas dzīvības zīmes. Pagaidām tam visam ir vairāk psichologisks apstākļu nobriedināšanas raksturs. Vēl pretestība varai Krievijā nav pieņēmusi masu raksturu. Pagaidām dumpojas tikai intelektuāļu smadzenes. No šo smadzeņu pretestības un attapības, protams, atkarīga visa Eiropas nākotne, arī mūsu tautas liktenis. Nemieri Varšavā, ne Prāgā, ne Budapeštā nevar aizstāt sacelšanos Maskavā. Krievu inteliģences rokās atrodas visas Rietumu civilizācijas liktenis. Kādiem dieviem tā izšķirsies kalpot turpmākajos gados, tāda izskatīsies Eiropa.

(Nobeigums nāk. numurā).

Rosīgi lielo svinību priekšdarbi Toronto

LATVIJAS VĀRDA DAUDZINĀŠANAI VALSTS DIBINĀŠANAS 50 GADU ATCERES GADIJUMĀ RADUŠĀS DAUDZAS IESPĒJAS, BET TO ĪSTENOŠANA ATKARĪGA NO LĪDZEKĻIEM

Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres svinību rīcības komiteja Toronto savā 9. aprīļa sēdē pieņēma vairākus nozīmīgus lēmumus. Pēc mūzikas daļas vadītāja Arvīda Purva ziņojuma komiteja vienojās Latvijas valstssvētku koncertā 17. novembrī Maseja hallē Toronto aicināt piedalīties apvienotos Toronto un apkārtnes latviešu koŗus, simfonisko orķestri un vienu vai divus redzamākos latviešu solistus, uzdodot A. Purvam izstrādāt koncerta programmas projektu un to iesniegt apstiprināšanai nākošā sēdē. Aicinājumi Toronto, Hamiltonas, Londonas, Sadberijas un Otavas dziedātājiem piedalīties valstssvētku kopkorī izsūtīti jau 15. martā un saņemtas divu koŗu pozitīvas atbildes. Pārējo atbildes komiteja gaida tuvākajās dienās.

Komitejas locekle Inta Purva ziņoja par sarunām ar Ontario mūzeja vadību latviešu etnografiskās izstādes sarīkošanai, vienojoties par to novembŗa beigās. Izstādes atklāšana paredzēta 15. novembrī un būs apvienota ar LNAK rīkoto valstssvētku pieņemšanu. Mūzeja vadība kā izstādei, tā pieņemšanai piešķīrusi ļoti piemērotas telpas un apsolījusi atbalstu visiem iecerētajiem pasākumiem un to popularizēšanai kanadiešu sabiedrībā, presi, radio un televīziju ieskaitot.

Latviešu daiļamatnieku savienības Kanadā pr-ks A. Gugāns savukārt informēja, ka daiļamatnieki jau uzsākuši priekšdarbus eksponātu gatavošanai un vākšanai. Izraudzīta arī īpaša eksponātu žūrijas komisija trīs redzamāko daiļamatnieku sastāvā, kuŗu rīcības komiteja papildināja ar diviem saviem pārstāvjiem. Tā kā Ontario mūzejā paredzētajai izstādei būs izteikts reprezentācijas raksturs, daiļamatnieki iecerējuši tai sagādāt iespējami vērtīgākos eksponātus. Šai sakarā Daiļamatnieku savienība lūdza rīcības komitejas atbalstu eksponātu vākšanai arī latviešu privātmājās, aicinot latviešu sabiedrību būt atsaucīgai šai akcijā.

Pēc debatēm par izstādes atbildīgo vadītāju no rīcības komitejas vidus izraudzīja Intu Purvu, kuŗa cieši sadarbosies ar Latviešu daiļamatnieku savienību Kanadā. Komiteja vienojās lūgt visus tautiešus aizdot izstādes laikam latviešu tautiskus priekšmetus, rotas lietas, keramiku, izrakumus u.c. Aizdoto priekšmetu saņemšanai un vēlāk atdošanai īpašniekiem izraudzīs īpašu amatpersonu, kuŗu paziņos visā drīzumā, bet par aizdoto priekšmetu drošību atbildību uzņemsies rīcības komiteja.

Mākslinieku vienības Latvis pr-ks Jānis Zuntaks komiteju iepazīstināja ar tēlotājmākslas izstādes organizēšanas priekšdarbiem. To nolēma rīkot Sv. Jāņa baznīcas zālē laikā ap 18. novembri, cenšoties Ontario mūzejā notiekošajai skatei sagādāto publicitāti izmantot arī šai izstādei, kuŗā lūgs piedalīties visus redzamākos latviešu māksliniekus.

Valstssvētku informācijas darbu komiteja uzticēja LNJAK jauniešiem, lūdzot pr-di Ausekli Zaķi uzņemties iniciātīvu, bet no komitejas puses šī darba pārraudzīšanai izraudzīja E. Krūku. Abi sēdes dalībniekus iepazīstināja ar iecerēto informācijas darba plānu, kuŗu komiteja akceptēja, ieteicot sevišķu vērību veltīt tieši cittautiešu informēšanai.

Komitejas pr-dis J. Niedra ziņoja, ka uz sēdes brīdi Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres atzīmēšanai saziedoti 5200 dol. Ar šo summu tomēr nepietiek visa iecerētā īstenošanai. Izrādījies, ka iespējas kanadiešu iepazīstināšanai ar Latvijas likteni radušās daudz plašākas nekā sākumā cerēts. Šo iespēju izmantošana tomēr atkarīga no līdzekļiem, tādēļ ziedojumu vākšanas akciju turpinās līdz 18. novembrim. Visi tautieši un latviešu uzņēmumi, kas vēl nav paguvuši atsaukties uz LNAK aicinājumu, to vēl var izdarīt: „Negribas ticēt, ka 20.000 Kanadas latviešu tik svarīgam mērķim kā Latvijas vārda daudzināšanai lielās atceres gadījumā spēj saziedot tikai 5000 dolaru vai caurmērā apmēram 25 centus no personas," teica J. Niedra. „Paceļas ļoti nopietns jautājums, kur paliek mūsu labi situētie tautieši un mūsu jaunie akadēmiķi ar diezgan solīdajām

(Nobeigums 4. lpp.)

Radikālas pārmaiņas Zviedrijas DV vadībā

PLKV. KĀRLIS LOBE ATKAL „STĀJIES IERINDĀ". — ZVIEDRIJAS LATVIEŠU CENTRĀLĀS PADOMES SĒDĒ I. FREIMANIS PRASA NOPIETNĀK PIEVĒRSTIES NOTIKUMIEM LATVIJĀ

No Zviedrijas ziņo, ka 31. martā Stokholmā notikušajā DV nodaļu delegātu sapucē radikāli mainījusies Zviedrijas DV vadība, izraugot pašos pamatos un pilnīgi jaunu zemes valdes sastāvu. Par Zviedrijas DV priekšnieku un zemes valdes priekšsēdi līdzšinējā L. Taltera vietā ievēlēts plkv. Kārlis Lobe, bet valdē no līdzšinējiem darbiniekiem palicis vienīgi Z. Dzelme. Bez viņa zemes valdē ievēlēti M. Gross, R. Jurjaks, D. Klāve, A. Ķemme un E. Malnačs, bet revīzijas komisijā — Buivids, Jaunzems un Vikmanis. Jaunā valde pienākumus vēl nav sadalījusi, bet konstruēšanās sēde un darbības pārņemšana no vecās valdes, paredzams, notiks aprīļa beigās.

★

Zviedrijas latviešu centrālās padomes sēdē, kas notika 9. un 10. martā Stokholmā, valdes pr-dis I. Freimanis uzsvēra, ka jācenšas panākt labāku politisku domāšanu un daudz vairāk jāpievēršas notikumiem okupētajā Latvijā. Tas attiecināms uz visām trimdas organizācijām, jo mums jābūt pareizi informētiem par notikumiem tēvzemē un jāatrod iespējas, kā dzimtenes tautiešus informēt par trimdas latviešu darbu. Tādēļ pašos pamatos jāpārorganizē ZLCP politiskās nozares struktūra un darba metodes.

Padome atzina, ka sadarbība ar Latviešu nacionālo fondu un Latviešu palīdzības komiteju bijusi korrekta un izpaudusies arī kopīgos pasākumos, taču darba koordinēšana varētu būt labāka, kas būtu panākams ar šo organizāciju vadības kopsanāksmēm pāris reižu gadā. Pagaidām tādas nenotiek. Reālitāšu robežās risinājusies sadarbība ar Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centru un Brīvās pasaules latviešu apvienību, taču padome atzina, ka LAK EC prezidija struktūra pārveidojama, bet no BPLA prasāma lielāka aktīvitāte. LAK EC prezidijam nepieciešams ģenerālsekretārs, kuŗa algošanai ZLCP paredzējusi 2000 kronu cerībā, ka citu Eiropas zemju centrālās pārstāvības darīs to pašu.

Pārrunājot Anglijas latviešu ierosinājumu par Latvijas brīvības fondu, ZLCP atzina, ka tāds būtu radāms pie LAK EC, vēlāk arī pie BPLA, taču Zviedrijā, vismaz pagaidām, šādu fondu nedibinās, bet attiecīgajam mērķim līdzekļus vāks 18. novembŗa komiteja, kuŗu vada Latvijas diplomāts J. Tepfers. Sakarā ar visu trīs Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceri ZLCP visus politiskos pasākumus plānos kopīgi ar Baltiešu sekretāriātu un 18. novembŗa komiteju.

Nākot darba kārtā valdes vēlēšanām, padome vienojās, ka visiem līdzšinējiem valdes locekļiem un nozaŗu vadītājiem jāpaliek amatos. ZLCP vēlēšanu noorganizēšanai oktobrī izraudzīja vēlēšanu komisiju, kuŗas vadību uzticēja R. Šmitmanim. Saskaņā ar jaunajiem statūtiem padomi turpmāk ievēlēs uz 4 gadiem, bet valdi pārvēlēs ik pa 2 gadiem.

L. A.

Izcils paidagogs aizsaulē

MIRIS MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS PIRMAIS DIREKTORS ANSIS DREIMANIS

Ansis Dreimanis †

Kaut kur ceļā iestrēgusi, mūsu redakciju novēloti sasniegusi gaisa pasta vēstule ar sēru ziņu, ka 28. martā nepilnu 86 gadu vecumā Minsterē miris izcilais paidagogs un pirmais Minsteres latviešu ģimnazijas direktors Ansis Dreimanis, kas 3. aprīlī apbedīts Unkelas kapos pie Reinas. Var droši teikt, ka maz būs paidagogu, kas tik ilgi nostrādājuši skolas darbā kā aizgājējs, kuŗa vadītās skolas beiguši vairāk nekā 1000 audzēkņu, kuŗiem viņš palīdzējis iegūt vidējo izglītību vairāk nekā 50 gadu ilgajā skolotāja darbā.

Ansis Dreimanis dzimis 1882. g. 22. maijā Talsu apriņķa Cēres pagastā. 1903. gadā viņš pabeidza Baltijas skolotāju semināru Kuldīgā ar tautskolotāja tiesībām un tūlīt uzsāka skolotāja darbu, bet ar to neapmierinājās, tādēļ gatavojās ģimnazijas beigu pārbaudījumiem, izturēja tos eksterni 1906. gadā un iestājās Pēterpils universitātes fizikas un matēmatikas fakultātē, kuŗu pabeidza 1912. gadā ar ģimnazijas skolotāja tiesībām. Nostrādājis 5 gadus Krievijas ģimnazijās, A. Dreimanis atgriezās Latvijā, darbojās 3 g. par skolotāju 3. pilsētas ģimnazijā Rīgā, tad devās uz savu dzimto pusi, kur 24 gadus bija Talsu ģimnazijas direktors.

Otra pasaules kaŗa bēgļu gaitās nokļuvis Vācijā, A. Dreimanis jau 1945. gada vasarā atsāka iemīļoto darbu latviešu ģimnazijās, vispirms vadot vidusskolu Grēvenē, bet 1949. gada decembrī uzņemoties Augustdorfas latviešu ģimnazijas vadību, ar kuŗu 1957. gadā pārcēlās uz Minsteri. Sasniedzis 80 gadu vecumu, viņš 1962. gadā pensionējās, bet vēl vairākus mēnešus aizstāja matēmatikas skolotāju, kamēr ģimnazijas vadība tādu sameklēja. A. Dreimanim lieli nopelni šīs vienīgās brīvās pasaules pilna kursa latviešu ģimnazijas un arī pamatskolas izveidošanā un nostabilizēšanā, arī pēc pensionēšanās allaž daloties skolas saimes priekos un bēdās. Kaut vairs nebija direktors, viņš ļoti priecājās, kad tā lolojumam 1965. gadā ierādīja pašreizējās jaunās, modernās un skaistās ēkas. Bija tikai pats par sevi saprotams, ka viņš piedalījās skolas izlaiduma aktos un citos sarīkojumos.

Sirmā paidagoga izvadīšanā uz pēdējās dusas vietu Unkelas kapos piedalījās Minsteres latviešu ģimnazijas vecāko klašu audzēkņi ar pašreizējo direktoru prof. Z. Vītenu un skolotājiem, kas ieradās kapsētā divos autobusos. Unkela, kas atrodas netālu no Bonnas, par aizgājēja atdusas vietu bija izraudzīta tādēļ, ka šai apkārtnē dzīvo viņa abas meitas, kuŗas izstudējušas par ārstēm, un dēls, kas strādā par inženieri. Bērēs piedalījās arī it kupls Minsteres ģimnazijas absolventu pulciņš, kas no sava audzinātāja atvadījās ar lielu vainagu. Bēru ceremoniju vadīja māc. R. Bērziņš no Ķelnes, pie sava goda filistra šķirsta goda sardzē stāvēja korporācijas Frat. Imantica locekļi. Bija arī tautas tērpos ģērbtu ģimnazijas audzēkņu goda ierinda. Bez citiem atvadvārdus pie kapa teica Latviešu centrālās komitejas Vācijā pr-dis V. Janums un Latviešu studentu apvienības Vācijā pr-dis K. Āboliņš.

Rd.

Kanadas komūnisti vēršas pret saviem Kremļa kungiem

Krievijas ķeizaru laikā bija iecienīts sauklis, kas izcēla pareizticību un patvaldību par svarīgākajiem pamatiem valsts struktūrā, kuŗā vairāk nekā iedzīvotāju puse bija nekrievu tautas. Par spīti tam, lielākā šīs caru valsts tauta — lielkrievi — neatlaidīgi centās citas tautas pārkrievināt. Kaut ārēji un liekulīgi tagadējie krievu ķeizaru valsts mantinieki — komūnisti savā laikā nostājās pret caru pārkrievināšanas politiku, būtībā tie tai pilnīgi piekrita, ko tagad spilgti pierāda jaunās pārkrievināšanas tendences, kuŗām vēl neatlaidīgāk un rupjākā veidā nekā caru laikā nododas komūnistu partija un sarkanās vergu valsts birokratija. Tikai pareizticības vietā nākusi jauna, bezdievīga ticība — komūnisms, bet cara troni ieņēmuši komūnistu barveži, kuŗiem ne tikai pieder visas Pad. savienības manta, to melīgi maskējot ar apgalvojumu, ka „visa manta pieder tautai", bet arī visi iedzīvotāji, kuŗu nežēlīgā izmantošana „komūnisma uzbūves" vārdā tālu pārsniedz visu, ko savā laikā darījis visrijīgākais kapitālists, kad kapitālisms sāka nomainīt feodālo iekārtu. Arī krievu valodas uzspiešanu citām tautām savukārt maskē ar to, ka šī esot sociālistiskās pasaules valoda, kuŗai jākļūst par tādu visā pasaulē...

Trimdiniekiem, kuŗiem ir vairāk vai mazāk cieši sakari ar saviem piederīgajiem dzimtenē, nav nekas jauns, ka Pad. savienība ar visiem līdzekļiem veicina citu tautu pārkrievināšanu, bet par rietumu pasaules iedzīvotāju vairākumu to nevar teikt. Tie kaut kā noslēdzas pret informāciju par pārkrievināšanu, jo Ziemeļamerikas tautu sakausēšanas katlā pakāpeniski notiek līdzīgs process, kaut to neveicina tik brutālā veidā, kā to dara krievi, bet nevarētu teikt, ka veicināšana nenotiktu.

Tāpēc lielu sensāciju radīja Kanadā dzīvojošā ukraiņu izcelsmes komūnista Kolaska grāmata par izglītību Ukrainā („Education in Soviet Ukraine" by John Kolaski), kuŗu šogad publicēja Toronto grāmatu apgāds Peter Martin Associates. Jau pirms šī darba publicēšanas grāmatā dažos lielajos Toronto laikrakstos parādījās izvilkumi, kuŗi visai spilgti raksturoja mežonīgo krievu pārtautošanas politiku Ukrainā un arī citās „republikās", ieskaitot Baltijas valstis, jo, kā pie Maskavas sarkanajiem caru mantiniekiem parasts, šo politiku visur iedzīvina pēc viena un tā paša parauga. Tādēļ šis Kolaska darbs var interesēt arī latviešus.

„Krievu politikas mērķis," raksta autors, „ir paturēt ciešu kontroli pār izglītību Ukrainā un citās nacionālajās republikās, lai aizkavētu, ka ukraiņi un citas tautas iegūst izglītību virs pamatskolas un vispārējās vidusskolas līmeņa, lai tā šīs tautas denacionālizētu... lai pastiprinātu nepārtrauktu krievu ieplūšanu, kuŗi ieņemtu visas vietas valdībā, izglītības, zinātnes un citos laukos... Pašreizējie krievu valdnieki, kaut ir ar lielāku prasmi, spējīgāki, nežēlīgāki par saviem caru laika priekštečiem, nav tomēr nedz tikpat godīgi, nedz arī apzīmē savu rīcību par pārkrievināšanas politiku." Kaut, kā jau minēts, nav trūcis padomju pārtautošanas politikas atmaskojumu, kuŗus snieguši bēgļi un pārbēdzēji, kas pagriezuši muguru komūnistu vergu imperijai, tomēr tik neapšaubāmi atklājumi, dokumentēti ar pašas Pad. savienības avotiem, kādus savā darbā sniedzis komūnists Kolaskis, kas 30 gadu nešaubīgi ticējis Kremļa meliem tautību jautājumā, līdz šim nav bijuši pieejami Rietumu lasītājiem.

Kolaska liecība atklāj Pad. savienības iepriekš sīki aplēsto nolūku nožņaugt citu tautību, izņemot lielkrievu, valodu un kultūru, par spīti tam, ka Ļeņins savā laikā garantēja 109 tautām, kuŗas dzīvoja tā laika Pad. savienības territorijā, valodas un kultūras saglabāšanu. Tagad tos, kas iestājas par kādas citas, izņemot lielkrievu, valodas un kultūras saglabāšanu, mēdz apzīmēt par „buržuaziskiem nacionālistiem". Kolaskis novērojis, ka visur dominē lielkrievu valoda. „Sāpīgi un lēnām es nācu pie atziņas", raksta Kolaskis, „ka tas, ko biju aizstāvējis kā taisnības paraugu, patiesībā ir visļaunākais nacionālās apspiešanas veids. Patiesība nospieda mani tik lielā mērā, ka kļuvu slims... Bieži naktīs nevarēju aizmigt, jo mani plosīja šaubas, konflikti un juceklis... Krievi bija it visur ar savu uzpūtību, augstprātību un ukraiņu valodas nicināšanu, kura gan dažreiz bija mazliet aizplīvurota, bet bieži vien izpaudās pilnīgi atklāti, ar tikpat atklātu krievu pārākuma izrādīšanu... Man kļuva skaidrs, ka apstākļi nav mainījušies kopš cara laikiem. Gandrīz 50 gadu pēc pēdējā cara gāšanas cilvēkus turpināja vajāt par godīgu domu izteikšanu... Katrs, kas pastāv uz savām tiesībām krievu valodas vietā runāt savā dzimtajā valodā, riskē, ka to denuncēs kā buržuazisku nacionālistu," raksta grāmatas autors, kas savā darbā sniedzis pierādījumu, ka pārkrievināšana sevišķi intensīvi sākas jau bērnu dārzos, pirmskolās un it īpaši augstākajās skolās. Dažās grupās nacionālā valoda jau tikpat kā pilnīgi nožņaugta, — liecina autors, — minot kā piemērus žīdu, tatāru, osetīnu, kalmiku, čečenu, ingušu, Karēlijas somu un citas valodas. Pat Armēnijā krievu valoda ir mācības valoda, sākot ar pirmo klasi.

Apzīmēdams padomju propagandu, kuŗa nemitīgi melš par valodu un kultūru vienlīdzību, par nekaunīgu un liekulīgu, Kolaskis pasvītro, ka nekrievu tautas Pad. savienībā cīnās pret pārkrievināšanu ar visiem līdzekļiem, kādi ir viņu rīcībā, atgādinādams, ka Ļeņina uztverē tautu apvienošanās nebija tautu pārkrievināšanas sinonims. „Tagadējie krievu valdnieki un viņu satrapi neatlaidīgi cenšas saskausēt nekrievu valodas ar spēcīgu krievu valodas uzspiešanu... Vai šāda politika nav kails krievu šovinisms? Vai tā nav apspiešana, pakļaušana un dominācija? Vai šī riebīgā politika neizteic imperiālisma šovinisma lielos un prettīgos burtos?"

Kolaskis ir pirmais, kas sarakstījis šādu neapšaubāmi dokumentētu pētījumu par krievu pārkrievināšanas politiku skolās. Šis darbs ir it kā viņa dāvana savai apspiestajai tautai Pad. savienībā, nesaudzīgs vergu imperijas 50 gadu jubilejā. Vēl tikai jāpasvītro, ka autors nav antikomūnists, bet gan pārliecināts Kanadas komūnistu partijas biedrs, kas tajā darbojies jau 30 gadu un aizstāvējis padomju politiku līdz divi studiju gadi Kijevā. Tie Kolaskim beidzot atvēra acis, ļaujot saskatīt Pad. savienības īsto seju.

A. Kns.

*

Papildinot iepriekšējā rakstā minēto, lasītājus varētu interesēt, ka Kolaskis, uzturēdamies Pad. savienībā, slepenībā pārsūtījis uz Kanadu daudz dokumentu un citu pierādījumu materiālu par padomju pārkrievināšanas metodēm, kamēr KGB (agrāk NKVD resp. čeka) to atklāja un viņu izraidīja par „padomju valsts drošības apdraudēšanu". Piebilstams, ka Kolaska liecības patiesīgumu apstiprinājis arī pērnā gada aprīlī uz Ukrainu nosūtītās Tima Baka vadītās Kanadas komūnistu partijas delegācijas atzinums. Arī šī delegācija konstatējusi diskrimināciju pret ukraiņu valodu un kultūru Pad. savienībā, par ko ziņojusi Kanadas komūnistu partijas centrālajai komitejai.

Džons Kolaskis, kuŗš sevi apzīmē par marksistu (jaunākais paņēmiens Ziemeļamerikā, kā izvairīties no nelāgu pieskaņu ieguvušā vārda komūnists), dzimis Kobaltā, Ontario un darbojas par skolotāju Toronto. Viņš beidzis Saskačevanas universitāti, studējis vēsturi Toronto universitātē un paidagoģiju Manitobas universitātē. Par marksistu viņš kļuvis saimnieciskās depresijas laikā un arī tagad vēl nav atstājis komūnistu partiju. Viņš savā grāmatā arī nevēršas pret padomju režīmu, bet nosoda vienīgi mazākumtautību nežēlīgo pārkrievināšanu. Kolaskim bijušas diezgan lielas grūtības atrast savai grāmatai izdevēju Kanadā — to atraidījuši aiz bailēm, ka grāmata būs pārāk „techniska un īpata" populārai lasīšanai.

Tā kā Kanadas komūnistu partijas locekļu puse ir ukraiņu izcelsmes. Kolaska grāmata partijnieku rindās radījusi lielas nesaskaņas un satraukumu, kuŗu iznākumā autora turpmāka palikšana niecīgās partijas rindās apšaubāma.

—ns

LATVIJA AMERIKĀ

31. N-RS TREŠDIENA, 1968. GADA 17. APRILIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough. Ont.; tālr. 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

NEIN, ICH HABE KEINE LUST!

Pianiste A. Cenne LA 27. numurā rakstā „Vijolnieka Baumaņa koncerts Ņujorkā" morāliski šausta un smagi izbar Ņujorkas latviešus, ka tie mazā skaitā ieradušies šai koncertā. Apzīmēju-si mūs par kūtriem koncertu apmeklētājiem, A. Cenne norāda: „Uldis Baumanis ir vienīgais latviešu vijolnieks visā Ņujorkas apkārtnē, pie tam šis bija pirmais latviešu mākslinieka koncerts Ņujorkā šai sezonā, tādēļ pelnījis lielāku tautiešu apmeklētāju skaitu." Un tūlīt viņa jautā: „Vai patiešām privātu viesību un balles sarīkojumu apmeklēšana sagādā lielāku baudu nekā vērtīgs koncerts?"

Nevaru spriest, cik vērtīgs Uļža Baumaņa koncerts bija, jo negāju uz to. A. Cenne koncerta novērtējumā vijolniekam dzied skaistāko slavas dziesmu, kaut amerikāņu kritiķi bija sadzirdējuši it daudz peļama. Tomēr tas nav tik svarīgi, un šī iemesla dēļ nebūtu jāraksta vēstule laikrakstam. Bet — A. Cennes pārmetumi „latviešu kūtrajiem koncertu apmeklētājiem" skaŗ arī mani, jo nebiju minētajā koncertā. Manuprāt, uz koncertu iet ļaudis, kas vēlas klausīties mūziku, kuŗiem ir interese par mūziku, nevis tādēļ, ka uzstājas kāds latviešu mākslinieks. No otras puses, spēju arī saprast tautiskumu, tāpat atzīstu, ka mums jābūt lepniem, ja kāds latviešu mākslinieks guvis labus panākumus, kļuvis atzīts citās tautās. Esmu ar mieru piekrist, ka uz latviešu mākslinieku koncertu varētu iet arī tad, ja pārāk par mūziku neinteresējas, vienkārši tādēļ, ka mūzicē tautietis.

Tomēr tieši šai ziņā jūtos spiests atraidīt A. Cennes pārmetumus par tautieša koncerta neapmeklēšanu. Mani no koncerta atbaidīja pats Uldis Baumanis. Pirms koncerta arī es saņēmu reklāmas lapiņu ar aicinājumu apmeklēt Ulricha Baumana (Ulrich Bauman) koncertu. Kādēļ Ulrichs Baumans, nevis Uldis Baumanis? Ja arī vijolnieks pieder pie t.s. kaunīgajiem latviešiem, kas kaunas savā latviskā vārda, tad veltīgi apellēt pie citu latviešu tautiskuma apziņas un pārmest koncerta neapmeklēšanu! Vāciski gan būtu jāraksta Baumann (ar diviem n vārda galā), bet Ulrichs ir tīrs vācu vārds, tādēļ uz A. Cennes pārmetumiem par tautiskās apziņas trūkumu un latvieša (?) koncerta neapmeklēšanu varu tikai atbildēt: „Nein, danke, ich habe keine Lust!"

J. K. Ņujorkā

ŠIS NAMS IR MŪSU!

Tādi vārdi rakstīti par Latviešu namu Toronto laikrakstos, gan arī aicinājumos celt un balstīt namu morāli un materiāli. To arī sapulcēs runātāji teikuši un saukuši no katedrām. Labi domāts, labi teikts, daudz laba arī darīts, lai mums būtu kaut kas mūsu. Bet — kā tad nu ir ar notikumiem tai „mūsu" namā un ar mums, kas esam tie „mēs"? Latviešu sabiedrībā vienmēr bijušas plaisas dažādo nogrupējumu un interešu ziņā. Mazajā latviešu saujā „mēs" un „mūsu" tulkojums un attieksmes nogrupējumu starpā rada nereti nepatīkamus starpgadījumus.

Tā 31. martā Latviešu preses biedrības Kanadas kopa atzīmēja Aspazijas 100. dzimšanas dienas atceri ar referātu un dzejnieces darbu priekšnesumiem. Kāda akadēmiska organizācija „mūsu nama" augšējā stāva telpās referāta laikā par Aspaziju trokšņaini pārvietoja mēbeles, vai nu beigdami kādu savu sarīkojumu, vai gatavodamies sarīkojumam. Trokšņi bija spēcīgi, un lielās dzejnieces atceres sarīkojuma apmeklētāji cēla izbijušos skatienus uz skanīgajiem griestiem. Tur rīkojās akadēmiskie „mēs". Nav zināms, vai kāds gaida no šiem, akadēmiskajiem „mēs", lai tiem būtu kādas zināšanas latviešu literātūras vēsturē. Nav arī zināms, vai akadēmisko organizāciju magister literarum (tāds postenis organizācijās pastāv) jaunos akadēmiķus informē par stāju un pieklājību, ko minētais sarīkojums varēja gaidīt no trokšņainajiem mēbeļu stūmējiem. Ja vienas organizācijas „mēs" ir citās domās par citu organizāciju „mēs", tad to var parādīt arī bez trokšņa.

Mūsu namam ir daudzas telpas. Mūsu tālajai zemei tikai viena, un tā pati, kas zina, kad būs mūsu. To saprot, varbūt, tie,kas pirmajā pasaules kaŗā basām kājām gāja studentu, skolnieku akadēmiķu, arāju un amatnieku rindās cīnīties par mūsu zemi. Jaunie akadēmiķi, varbūt, tādas lietas nezina. Vabūt kāds mästers viņiem pastāstīs to. Arī to, ka mūsu zemei bijuši tautā augsti cienīti un ievērojami rakstnieki.

*

„ĶECERĪGO PĀRDOMU" LIETA

Izlasot Viļa Motmillera rakstu „Ķecerīgas pārdomas" (LA 30. marta numurā) rodas priekšstats, ka — pēc rakstītāja domām— Gunaram Irbem nevarētu būt nekādu lielu tiesību un kvalifikāciju vērtēt, raksturot vai izteikties par literāriem sacerējumiem.

Un tūdaļ rodas jautājums, kāpēc Vilis Motmillers rakstījis šādas savas pārdomas? Viens minējums varētu būt diezgan skaidrs: aizstāvot Mintauta Eglīša stāstu krājumu „Rotaļas". Proti, Gunars Irbe LA pagājušā gada 23. decembŗa numurā izteicis par šo grāmatu domas, kuŗas, acīm redzot, nesaskan ar Motmillera ieskatiem. Taču ar savām „Ķecerīgajām pārdomām" Motmilleram, manuprāt, nav sekmējies, ja vien viņš nav vēlējies demonstrēt tikai savu argumentācijas veidu.

Mans jautājums tagad šāds: kāpēc Motmillers, argumentējot pret Gunaru Irbi, neizceļ Mintauta Eglīša grāmatas kvalitātes, bet aizstāv šo darbu, mēģinādams radīt priekšstatu, ka Irbem nez vai būs tās kvalitātes, kuŗas — pēc Motmilera domām — nepieciešamas kritiķiem? Vai arī šī metode nav tikai dārga mūsu pagātnes lieta: nomelno vērtētāju, varbūt tad vērtētais nemaz nebūs jāaizstāv!

Negribu pievienoties, nedz arī apliecināt, ka nepievienojos Gunara Irbes domām par Mintauta Eglīša „Rotaļām", jo šo darbu neesmu lasījis. Bet Gunara Irbes impresijas (viņš pats gan lieto vārdu „recenzija") par Mintauta Eglīša grāmatu nenoliedzami ir varējums vārdu mākslas jomā. Un literātūra, arī literātūrkritika, ir vārdu māksla. Tāpēc šīs impresijas, manuprāt, ir ar literāru vērtību. Ja stāstiem būtu tādas pašas literāras kvalitātes kā šīm Gunara Irbes impresijām par pašu krājumu, tam vajadzētu būt ļoti iinteresantam darbam.

Lasot Gunara Irbes impresijas, radās priekšstats, ka viņš recenzējamo grāmatu vērtē kā literāru mākslas darbu — stāstu krājumu, bet ne kā, piemēram, reportāžu krājumu, kas savukārt arī var būt meistarīgs darbs: žurnālistikā vai lasāmvielas sagādē laika kavēklim.

Pēc savām „ķecerīgajām pārdomām" Vilis Motmillers palicis ļoti parādā „Latvijas Amerikā" lasītājiem, bet īpaši Gunaram Irbem, jo „nav māksla apgalvot un nepierādīt". Motmillers nav pierādījis Gunara Irbes „kļūdas". To viņš varētu tikai, pierādot Mintauta Eglīša stāstu kvalitāti.

Aivars Ruņģis, Kalamazū

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

LATVJU MĀKSLA PASAULES FORUMĀ

(8. turpinājums)

Kārļa Hūna ceļojumu un mācekļa gadi bija beigušies. Vagners bija kļuvis par Faustu, bet tādēļ sirds savas nedalāmības neatguva. Kā Pāvils, kā Rasīns, kā Vīlands, kā Goete.

Braukt uz skaisto Pēterpili vai palikt vēl skaistākajā Parīzē? Pieņemt nodrošinātu un godājamu profesora amatu akadēmijā vai palikt bohēmiskajā Parīzē, kuŗas „gaiss" gan dara brīvu, bet arī notiesā uz vientuļu cīņu par eksistenci no rokas mutē?

Jautājumu izšķīra ne Aleksandrs II, bet Napoleons III, frivoli pieteicot kaŗu Prūsijai un zaudējot kaŗu un troni dažās nedēļās. Francija trešo reizi kļuva republika, un demokratiski ievēlētā satversmes sapulce ar 2/3 balsu vairākumu izšķīrās par mieru. Parīzieši, turpretim, sacēlās pret Francijas demokratisko valdību, apšāva ķīlniekus, nogāza Vandoma kolonnu un nodedzināja Tileriju pili, līdz Francijas likumīgie spēki komūnārus pieveica. Komūnāru valdīšana no 1871. gada 18. marta līdz 29. maijam bija maksājusi 36.000 dzīvību.

Visa tā Hūns, par laimi, nepieredzēja. Kad Francija pieteica kaŗu 1870. gada 19. jūlijā, viņš gan vēl bija Parīzē, tad devās uz Normandiju un no turienes uz Briseli, kur turpināja gleznošanu un pat izstādījās. Beigās viņš devās atceļā, lai jau 1871. gada 20. februārī kļūtu Pēterpils Mākslas akadēmijas mācības spēks.

Viņa mākslinieciskā karjēra Parīzē, tātad, beidzās ar Bērtuļa nakts ainu. Bet savu lielāko ieceri, savu magnus opus, Šarls IX apmeklē Koliņi, ir apmēru (asi augstu), ir spēka, ir figūru daudzuma ziņā, Hūns tā arī nepabeidza. Apsika spēki „piecas minūtes pirms divpadsmitiem", kad viņu bija ievērojuši, kad uzvara bija tik tuva. Viņš sava lielā pasākuma nepabeidza, ielaidās kompromisā, bet ar to pat neizpirka veselību.

Tā ievērību guvusī Bērtuļa nakts aina palika Hūna lielākais pabeigtais un Salonā izstādītais darbs, viņa ārzemju studiju un darba gatavības apliecība.

Bet Hūns bija iecerējis vairāk un spēja vairāk. Tikai šoreiz viņš kapitulēja „apstākļiem": akadēmijas prasībai atgriezties, profesūras piedāvājumam, kaŗam, varbūt pat grīļīgajai veselībai.

Tā savas spējas neizsmēlis, sava dižākā darba nenobeidzis, Kārlis Hūns atgriezās dzimtajā pusē un beigās Pēterpilī.

Kauliņi bija mesti.

TRĪS MEISTARDARBI

> Darbs dara darītāju.
> (Latviešu tautas paruna)
> Chef-d'oeuvre — travail parfait, oeuvre capital.*)
> (Nouveau Petit Larousse, Dictionnaire encyclopédique)
> Katru gādu Parīzē izstādītāju gleznas, kuŗas izstādēs tika pārdotas.
> (Kārlis Hūns)

Par savu labāko darbu Kārlis Hūns atzina Šarla IX apmeklējumu Koliņī, gar kuŗu viņš strādāja vairāk nekā trīs gadus un kuŗš bija reizē viņa jomīgākais audekls. Bet par to mēs, diemžēl, nespējam runāt, jo nezinām nekā par tā likteni. Tādēļ jāsamierinās ar trim citiem izciliem darbiem: Italieti, Bērtuļa nakts priekšvakaru un Bērtuļa nakts ainu, kuŗus parīzieši varēja apbrīnot 1867., 1868. un 1870. gada Salonā.

„Italietē", kuŗa kļuva par paša Krievijas cara īpašumu attēlota skaista dienvidniece, itališkā galvas segā, rūpīgi un smalki izmadarotā baltā kreklā, ciešā nieburā. Jaunajai sievietei piemīt kāda dienvidniecēm neparasta skumja rezignācija. Pussaraustā priekšautā tumšmatainā dailule saplūkusi ziedus un raugās vienā no tiem, kuŗu tur skaistā koptā rokā, kas liek domāt par Uficiju Galerijas Venere dé Medici roku, dievišķu dāvanu devēju. Pirksti viegli apskāvuši atraitnītes trauslo stiebru. Karraras marmoram līdzīgo balto kaklu izceļ zelta ziļu virkne, ausis rotā lieli auskari. Viss tēls atēnojas uz zaļas koku lapotnes fona. Līnijas un krāsas, viss te tīrā harmonija. Priekšauta barokais lapu raksts kontrastē ar lauku ziedu piemīlīgo trauslumu. Plaksti, tumšas skropstas un caurspīdīgas ēnas zem tām, glabā acs zirnuma noslēpumu.

Vai te ir kaut kas no Veronikas Strēlertes viedām un dzedrām noskaņām: Visu, ko mīlu, noglaudu jau/ Atvadu acīm gudrām...?

Vai tā būtu Hūna Italietes mums nododamā vēsts? Vai, citādā noskaņā, Pōla Valerī vārsmās ietērptā:

> Et vous, grande âme, espérez-vous un songe
> Qui n'aura plus ces couleurs de mensonge...?

Un jūs, dvēsele lielā, vai cerat uz sapni, kuŗam nebūtu šo melu krāsu...? Šīs pasaules, debesu un jūras skaistās un mainīgās zaigas?

Vai arī skaistajai dienvidniecei mums bez vārdiem atklājama vienkāršā, satricinošā patiesība, ka viņas bezcerība ir nedziedināmā diloņī, līdzīgā tam, kas pāragrā kapā aizveda pašu gleznotāju? Vai viņa savus plūktos ziedus „noglauda atvadu acīm gudrām", vai morbīdā izmisumā? Ā, jau Ronsārs teicis, ka tas, kas miris šodien, ir tikpat miris kā tas, kuŗš miris Ūdensplūdu dienā. Un vai tāpēc nav labāk aiziet pirmajam nekā pēdējam?

Italiete, tātad, būtu glezna ar „kōdu"? Bet vai katrs mākslas darbs, vārdos vai krāsās, nav darbs ar savu līdzdalīšanas zīmju kopumu, lai uz mums runātu mirklim vai mūžībai?

Mākslas darba funkcija nav mākslinieka ieligošana dzejiskās izjūtās, tā ir viņa privātā lieta, kā saka Valerī, mākslas darba funkcija ir ieligot dzejiskās izjūtās klausītāju, lasītāju vai skatītāju.

Un Hūns ar savu Italieti šādu stāvokli skatītājā rada. Viņa mums liek domāt par to, ka viņas ziedu vairs nav, ka nav vairs viņas pašas, nav vairs gleznotāja, kas viņu bija izraudzījies par modeli tālajās Sirakūzās vai Palermo. Ka viss paiet un iznīkst. Viss? Varbūt. Bet pagaidām vēl mirušā gleznotāja mirušais modelis ar sen novītušajiem ziediem vēl tomēr turpina dzīvot ar mākslas burvības spēku. Jaunā, apburīgā melancholiskā Italiete turpina raudzīties savā nevīstošajā ziedā. Mākslinieka vairs nav, bet viņa radītā glezna vēl klusi junda un mierina reizē, kā mēdz darīt īsti mākslas darbi. Šoreiz kaut kur Armenijā. Kaut kur Erevanas mākslas mūzejā un reprodukcijā kādā monografijā par Hūnu.

Dažam labam varbūt liksies, ka Hūna uztvere, stils un krāsas ir novecojuši un ka viņa māksla tādēļ ir irrelevanta. Bet vai jaunumus noteic mākslas darba vērtību? Ja tā būtu, tad „Makberd" *) būtu vērtīgāka luga par Makbetu, tad Pikaso būtu lielāks tēlnieks par Praksitelu un pēdējā laikraksta reportāža lielāks literārs darbs par Odiseju.

*) Šedevrs — perfekts darbs, galvenais veikums.

*) Kāda necienīga, pret ASV prezidentu vērsta „luga".

(Turpinājums sekos)

Longīns Apkalns

— OSSIA...

Kad mūsu laikraksts ziņoja par piešķirtajām godalgām mūzikas jaundarbu sacensībās, kuŗas kopīgi rīkoja Ziemeļamerikas, Austrālijas un Eiropas latviešu dziesmu svētku organizētāji, izšķirtas vēl nebija godalgas par darbiem simfoniskajam orķestrim. Šai nozarē laureāti izšķīrās vēlāk, kad ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komiteja Klīvlendā vienā no pēdējām sēdēm atvēra žūrijas komisijas (H. Pavasars, B. Skulte, V. Bērzkalns un A. Kalnājs) piesūtītās simfoniskajam orķestrim domāto jaundarbu sacensības aploksnes. Piedalījās tikai 4 komponisti ar ik pa vienam darbam. Šai nozarei bija paredzētas tikai divas godalgas — 500 un 250 dol. apmērā. Pirmo gadalgu žūrija atstāja nepiešķirtu, bet otru piešķīra Gundarim Ponem par darbu „Koncerts vijolei un orķestrim". Bez tam žūrijas komisija ieteica atskaņošanai Longīna Apkalna „Con Slancio" un Aleksandra Okolo-Kulaka „Choreografiski meti".

Sniedzam rakstu par godalgoto autoru, kuŗa skaņdarbu „— ossia..." atskaņos Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos Hanoverā šāgada 2. augustā.

— ossia... Tā saucas skaņdarbs klavierēm, kuŗu atskaņošanai Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku instrumentālo jaundarbu koncertā nodevis Gundars Pone. Ossia ir italiešu vārds, kas nošu rakstā lasāms reizēs, kad stāv dažādas atskaņojuma iespējas. Dažādas atskaņojuma iespējas mūzikā pastāvēja vienmēr, tās nav raksturīgas tikai Pones pārstāvētajam mūzikas stilam, kuŗu mēdz saukt par seriālo jeb seriju mūziku. Šī stila iedīgļi Eiropas mūzikā iesniedzas tālu 20. gadsimta pirmajā pusē; izkristallizēšanas procesu piecdesmitajos gados paveica K. Štokhauzens, P. Bulēzs u.c. Ievērojot mūzikas stilu samērā lēnos attīstības posmus, nevar saukt šo mūziku par „vecu", kā dažkārt pārcenšoties dara. Īstenībā dažas šī stila detaļas (afekts, forma, aistētika) ir vēl pubertātes stadijā. No otras puses — Eiropas mūzika vairs nav iedomājama bez šī stila elementiem. Tādēļ Gundarim Ponem kā šī stila spilgtākajam pārstāvim latviešu mūzikā veltījama izcila uzmanība.

Gundaris Pone šī skaņraksta techniku ieved latviešu mūzikā ar tikpat leģitimām tiesībām, kā, piemēram, J. Vītols ieveda Rietumeiropas romantikas un E. Melngailis Musorgska stilizētā natūrālisma skaņrakstu technikas. Nevienam vēl nav izdevies definēt, kas latviešu mūzikā īsti ir latvisks, kas ne. Kamēr tas nav noticis, neviens nevar būt kompetents apgalvot, ka kāda latviešu autora oriģinālmūzika varētu būt nelatviska.

Jaunākā laika skatījumā tvertas mūzikas skaņraksta problēmas spēj visai savaldzināt tagadnes komponistus. Viņu uzdevumi vispirmā kārtā saistās ar kompozitoriskā struktūrējuma jautājumiem, tā ka nereti paliek novārtā tas, ko mēdz saukt un uzskatīt par t.s. spontāno mūziķu talantu. Tā tas, laikam, paliks vēl labu laiku, jo jaunatklāto uzdevumu ir visai daudz un tie risinās visai lēni. Ne mazums jau paveikts. Var minēt kaut vai gluži jaunu mūzikas formu atklāsmi, kuŗu gribētos nosaukt par „minusformu", jo tās apveidi izvēršas zem tā tradicionālās formas nullpunkta, kuŗu savos skaņdarbos sasniedza Antons Veberns (1883.—1945.). Tāpat operē ar zināma veida „semiritmiku", kas sākas aiz tradicionālās metrikas galējiem sabiezinājumiem. Pie tīri akustisko iespaidu krasumiem paspēts tā pierast, ka gandrīz vai lieki norādīt, ka tie atrodas jau it kā aiz sadragātas 20. gadsimta „skaņas sienas". Daudz darīts, izveidojot jaunas skaņraksta zīmes un veidolus, jo zināmus fainomenus tradicionālais nošu raksts pameta novārtā.

Negātīvi šai mūzikas attīstības posmā jānovērtē snobiska noslēgšanās no plašākām mūzikas mīļotāju aprindām, kas nereti kāpinās līdz publicistiskai agresīvitātei. Tam pamatā nedrošība, staigājot nepazīstamos novados. Šo apstākli neizprotot, ar agresīvitāti savukārt neskopojas populārās triviālmūzikas cienītāji, un neviena puse pašreiz nespēj spert soli pāri aizai, kas šķiŗ abas hemisfairas. Var notikt, ka pārskatāmā nākotnē plaisa vēl padziļinās. Nav iespējams pateikt, kur un kad izbeigsies kontraversija starp cilvēku iedabas instinktīvo mūzikas vēlmju impulsiem un mūzikas aistētiskās un materiālās „pilnības" un „patiesības" meklētāju pūliņiem. Gundaris Pone ir pirmais, kas aprakstītā stila problēmas konsekventi risina latviešu mūzikā. Šķiet, ka kaut vai šī iemesla dēļ latviešu mūzikas vēsturei nākotnē neizbēgami nāksies atzīmēt G. Pones vārdu.

Ne vien Vāgnera „Loengrīnā", arī Lehāra „Jautrajā atraitnē" mūzikas mīļotāji stila jauninājumus vispirms uztvēra kā neizsekojamu, vairāk vai mazāk krasu skaņu jūkli. Jaunākā laika šķietamo mūzikālo „chaosu" panāk, sekojot sarežģītām mūzikas skaņu augstuma, nokrāsas, laika plūsmas u.t.t. kārtojuma teorijām, kuŗu izveidojumam autori veltī daudz laika un pūliņu. Šo teoriju veidošana kļuvusi arī G. Pones speciālitāte. Šīm nodarbībām viņš atdevies ar sirdi un dvēseli, jo pats atrada savas mūzikas īstenos un patiesos izteiksmes līdzekļus tikai tad, kad pievērsās jaunajām technikām; līdz tam viņš izmēģinājās visai konvencionālā skaņrakstā. G. Pone intensīvi iedziļinājies kompleksa morfoģenijā, kas aptveŗ tiklab filozofisku spekulāciju, kā arī absolūtu matēmatisku priekšstatu projekcijas. Šais plāksnēs koncipētā G. Pones teorija par mūzikas laika vienību univalenci (vienveidību) un polivalenci (daudzveidību) ieguvusi izcilu viņa speciālfakultātes kollēgu ievērību. Pagājušā vasarā, apmeklējot Eiropu, autors ar to iepazīstināja L. Nono un G. Ligeti — izcilus starptautiski pazīstamus seriju mūzikas komponistus. Teorija praktiski izmantota G. Pones pēdējā laika skaņdarbos. Viens no tiem ir klavierdarbs „ — ossia..." Pats virsraksts vēstī ar savu grafisko resp. tipografisko ieveidojumu par skaņdarba raksturu, kuŗā blakus tradicionāla nošu raksta posmiem dominē t.s. mūzikas grafika. Šis veidols „— ossia..." vēstī par secinājumiem no skaņu norisēm, kas atskaņējušas ap sola, ja vajaga, permanentu plūsmas turpinājumu un nostāda šo, šķiet, bezgalīgo dimensiju centrālpunktā cilvēka brīvas gribas izšķiršanos par vienu no neaptveŗami daudzajām iespējām.

G. Pones klavierdarba atskaņojums pagājušā gada rudenī Stokholmā pierādīja, ka šī komponista mūzika nav tikai auksta konstrukcija vien, bet ka tajā iemājo arī svaigi emocionāli elementi: ne par vienu citu pēdējā laika latviešu skaņdarbu dažādu viedokļu aizstāvji nav izrakstījušies tik intensīvi trimdas presē vairākos kontinentos. Tas ierosināja Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku programmas komisiju instrumentālo jaundarbu koncertā no jauna nodot sabiedrības diskusijai kādu Gundara Pones kompoziciju.

Jānis Tanks

SOCIĀLS MOTĪVS

Es katru dienu esmu piedzēries
ar saviem darba sviedriem:
Cits dzeŗ,
man reibst!

Es esmu zāģis:
Cits stumj un velk,
es brēcu
un kožu!

Tā zirgs kož otram,
kas sajūt pātagas cirtienu,
velkot to pašu divjūgu.
Ak, zirgs sen jau aizmirsts.

Es esmu auto,
kas skrej pa lielceļu,
ko ar kāju mīdams,
ar devindesmit jūdžu stundā
triec cits
un nositu
pats savu braucēju!

Gunars Irbe

Par lietām visapkārt kā Dieva mantu

ROBERTS MŪKS „NĀVE UN OTTO", DZEJOĻI, IMANTAS APGĀDA MAZĀ SERIJA, KOPENHĀGENĀ, 1968. GADA

Nāvei varbūt, bet gliemezim Otto, „kas nesen nomira un tika kristīgi apglabāts", nav šajā Roberta Mūka dzejoļu krājumā nekāda izcilā loma. Tam, gliemezim, veltītais dzejolis „Viņš nebija revolucionārs" tikai ievada krājumu, bet reizē arī iezīmē kaut kādu sakarību, kas šur un tur pavīd tālākajos dzejoļos. „Varbūt tavu ūsu gali jau ir savienoti ar bezgalību Un kā babiloniski stabi tur kopā šī universuma būvi", par gliemeža pēcnāves dzīvi min autors, un šī zemes lietu savienošanās ar pārlaicīgām sfairām ieskan dzejnieka atainojumā gandrīz ik dzejolī.

Roberta Mūka dzejā ir kaut kāda patiesības meklēšana. Patiesības, kuŗai vajadzētu būt aiz mīta par Dievu kā radītāju un visa vadītāju. Šis mīts tagad nokrojēm, bet ar visu to jautājums, ka kaut kas tomēr ir aiz visa zināmā, bet — kas tas ir, palicis neatbildēts. Roberts Mūks tam grib — mēs varam to tomēr saukt par Dievu, piezīmējot, ka Dievs ir pārmainīšanās un neaptveŗams daudzums iespēju un varbūtību.

Roberts Mūks ir dievticīgs pagāns.

Viņa dzeja savā ziņā ir reliģiska. Bet šis konstatējums nelīdzēs, lai dogmātisks ticīgais (vienalga, vai viņš patiešām tic, vai tikai nekritiski — bet tieši tādēļ ar īsti renegātisku pašaisnību — izpilda formulu) nerastu pamatojumu teikt, ka Mūks ir pagāns, jo autora attieksmes pret šīm pārpasaulīgajām varām un to personificējumiem ir neliekuļoti vienkāršas. Viņš tos ieskaita savas ikdienas tuvajo skaitā. Un ar tuvām būtnēm sarunājas vienkāršā valodā, kuŗa reizēm var arī izklausīties it kā pēc pietātes un respekta trūkuma: „Mani gaiļi šorīt pamodās agri,/ Bet Tev, Kungs, nav jāmostas ar gaiļiem,/ Lai valdītu pār pasaules ēku./ Ar sava snaudiena spēku/ Vien Tu kustini mūsu dzīvošanu un nomiršanu."

Dievs kā visa valdnieks šajās rindās nav atcelts, bet dzejnieka domām, kuŗām pie Dieva būtu jāaizlido, nav tās lielās bijāšanas, kas dziesmu grāmatā. Varētu sacīt, ka Roberta Mūka attieksmes pret Lielo Varu ir neformālas dabas. Bet tieši ar to tās skan īstāk un patiesāk nekā dziesmu grāmatas padevības pilnās, bet nekad neizprastās vārsmas.

Interesanti šai sakarā atzīmēt, ka Mūka pieejai ir kaut kāda diezgan tuva līdzība ar pareto, bet tomēr eksistējošo reliģisko motīvu dzeju (ne reliģisko dzeju!) mūsdienu latviešu t. s. padomju dzejā. Tā Imants Auziņš dzejolī „Vecas sievas lūgšana" raksta „...Vēl prātoju es par tām debesu dzīrām. /Sak, vai tad nu visi tur būsim vīrā?/ — Tak kādam pēc jāmazgā grīdas un trauki,/ Viss jāaptīra un jāapslauka./ To darīšu veikli ar savu ziņu./ Kungs, atstāj man droši to mazumiņu./ Lai, pametot savu zemes krastu, /Es zinu, ka nebūšu tev par nastu!

Auziņa dzejolī nav nekādas ironijas vai sarkasma, tā ir tikai vienkāršas dievticīgas sievas saruna ar Dievu, tvertu kā ikdienas draugu un patvērumu. Autors neidentizējas ar šo veco sievu, bet — no otras puses — viņš tās vienkāršās ticības veidotajā sarunā nav arī ieaudis nekādus pārmetumus, ka viņa „joprojām" ir ticīgs. Dzejoļi izskan dziļš respekts, pacelts poētiskā plāksnē. Un arī Roberta Mūka rindās „Un mums gribas celties no renstelēm/ Un būt pētniekiem —/ Ticīgiem Jūsu Dēla pētniekiem" nav nekā nievājoša vai aizkaroša: viņas, t. i. Dievmātes, Dēla sarunā nav arī ieaudis nekādus jautājumi nav atbildēti. Tie nāk un nostājas mūsu priekšā arvien no jauna, jo arī nemirstība ir — pārveidošanās, reiz izteiktas domas atjaunošanās jaunās situācijās un jaunās cilvēku paaudzēs.

Roberta Mūka dzeja ir kā plūstoši ūdeņi — nopietna, un tajā viņš runā par lietām sev visapkārt tā, it kā tās būtu Dieva mantas. Tāpat kā gliemeža ūsām, varbūt, ir bijusi iespēja kļūt par balstiem, kas tur visu universu, kaut kāda līdzīga saite ar universu ir arī visam, kas cilvēkam dzīvē gadās gan pa rokai, gan pa kājām. Arī krogū, kur „vīri, katrs pie savas glāzes (...) gaida Augšāmcelšanos". Un arī viņiem „Lielā Piektdiena ir tikko sākusies, bet viņu sejas jau ir debesīs. Amen."

Šajā universa un zemes kopsakarībā Mūks ierauga sievieti kā ūdeni, jūru, kas savieno abus krastus (Sieviete un ūdens, 28. lpp.): Dārgā, esi man ūdeņu plašums! Un es būšu putns, tavu ūdeņu putns, kuŗa spārnos/ Būs mūsu nākošo pasauļu plašums.

Ūdens Mūka iztulkojumā ir arī daļa no mūžības, kas „aizlaikiem cauri / Prata glabāt pirmās dzīvības sēklu..."

Roberta Mūka dzejoļi, liekas, mūsu jaunajā dzejā ir neparasta parādība. Tajā „vecās skaņas", tās, kuŗas agrāk atradās dziesmu grāmatā, patiešām ieguvušas jaunas skaņas nopietnu, bet laikmetīgu tembru, patētisko un padevīgi sentimentālo aizstājot ar mierīgu pasaules un pārpasaules sakarību saskatīšanu kaut kādā ļoti dziļā, nesašķeļamā kopībā, kuŗā visam ir vieta un visam sava vērtība.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Treji Vārti" Nr. 7, izdevums literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei; šāgada janvāŗa un februāŗa burtnīca, redaktors A. Birnbaums, 64 lpp.

„Kristīgā Balss" Nr. 3, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, šāgada marta burtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

„Dzelzceļnieks trimdā" Nr. 15, Latvijas dzelzceļnieku centra gadskārtējs izdevums, 1967. gada burtnīca, redakcijas kollēģijā Dr. ing. E. Dravnieks, inž. J. Stakle un J. Bērziņš, 34 lpp.

Komponistam Volfgangam Dārziņam veltītajā piemiņas vakarā Hamiltonā, kas notika Annas Dārziņas gleznu izstādes ietvaros, viņa sanetu klavierēm, veltītu meitai Dainai, atskaņoja Ilze Štrāle-Didrichsone no Toronto. Foto: J. Gailītis

---

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(2. turpinājums)

— Kas to teica?

— Neviens. Tikai — kas var būt romantiskāk, kā visu mūžu mīlēt vienu vienīgo, visu savu dzīvi un darbu atdot tikai viņai? Pat apprecēties ar citu, un tomēr mīlēt to vienu — to īsto! Kas var būt romantiskāk?

— Sakiet labāk: kas var būt muļķīgāk!

— Jūs tā nedarītu? Nē, protams! Jūs tā nedarītu.

— Kā jūs to zināt? Varbūt darītu arī, ja gadītos īstā.

— Nu redziet! Bet Turtuliņa mīlestību jūs saucat par dullumu.

Pienāca Māris, un viņi sāka runāt par citām lietām — par to, cik stundās atbraukuši no Toronto, ka ceļā redzējuši divus auto saskrējušos un ievainotos guļam ceļa malā, ka Greneta, salīdzinot ar Toronto, tīrais miests, ka Grenetas kapsēta nemaz neizskatās pēc kapsētas, bet pēc parka.

Kad Māris aizgāja runāties ar citiem, Kārlis jautāja Lijai, vai tā kādreiz pati nebrauc uz Toronto.

— Tur, ziniet, ir daudz, ko redzēt, — viņš teica. — Skaista pilsēta. Un liela. Ja jūs atbrauktu, es jūs izvadātu. Piezvaniet!

— To var, — Lija, īsu brīdi vilcinājusies, atteica. — Kādreiz mēs aizbraucam. Visi trīs — māte, tēvs, es. Ja iznāks, piezvanīšu.

— Es jūs labprāt satiktu, — Kārlis teica. — Ar jums man vedas runāt. Jūs neesat lepna.

— Kāpēc lai es būtu lepna?

— Tā. Jums skolas ir, man nav. Jums ir tēvs un māte, man nav.

— Būt tēvu un māti zaudējušam nav kauns. Skolas? Jūs vēl esat jauns. Jūs visu vēl varat panākt.

Kārlis juta, ka piesarkst.

— Jums nebūtu kauns ar mani...ar mani kaut kur iziet? Kaut kur padejot? Es labprāt dejoju. Jūs arī?

Lija ātri paskatījās Kārlī.

— Jā, — viņa atbildēja. — Es dejoju labprāt.

— Jā? Tādā gadījumā....Mēs ar Māri paliekam vēl līdz rītdienai. Kā būtu, ja šovakar?

— Tieši no bērēm? Vai tas nebūtu pārāk strauji?

Vienu mirkli Kārlis jutās vīlies, bet beidzot saprata.

— Taisnība. Jums taisnība. Bet nākamo reizi! Nākamo reizi, kad atbraukšu uz Grenetu, jūs man nāksit līdz, ja? Vai — ja jūs uz Toronto, jūs man piezvanīsit. Solat?

***

Trīs nedēļas pēc vīra bērēm Ilga saņēma apdrošināšanas naudu. Sanāca turpat četrpadsmit tūkstošu. Par otru apdrošinājumu Ilga nekā nebija zinājusi; šī nauda likās dāvināta. Viņa izstāstīja Griezem par negaidīto ieguvumu.

— Lieliski, — Grieze teica un skatījās Ilgai garām. — Jūs tagad esat bagāta.

Vairāk Grieze nerunāja; varēja redzēt, ka viņu nodarbina kāda doma, ar ko tas netiek galā. Ilga bija pārliecināta, ka Griezes problēmu zina, bet arī izšķīrusies, ka bildinājumu noraidīs. Pašreiz naudas pietika; nebija jēgas saistīties. Nevarēja zināt, vai Aivaram tomēr nerodas iespēja pārcelties uz jauno pasauli.

Bet tad kādu dienu pienāca Aivara vēstule, kuŗā tas pastāstīja, ka Sibirijas laikā atradis sev citu. Viņš nerakstīja, vai ar svešo salaulājies, vai arī dzīvoja tāpat kopā; tikai minēja, ka Anna esot tam neatsveŗams biedrs.

Ilga pēc šīs ziņas saņemšanas vairākas dienas nebija nomierināma. Darba vietā pārējie darbinieki viņai izrādīja pienācīgu līdzjūtību; visi bija pārliecināti, ka izmisums par Turtuliņa nāvi tikai tagad laužas ārā. Grieze viņu raudzīja mierināt, bet daudz panākumu nebija. Pāris reižu velti izmēģinājies, Grieze uzdeva un Ilgu vēroja pa gabalu. Saprast tās izmisumu viņš nesaprata.

Dažas nedēļas vēlāk Ilga pusdienas starplaikā, ejot gar Griezes galdu, uz tā ieraudzīja bankas grāmatiņu. Grieze to, acīm redzot, bija aizmirsis. Pats viņš bija jau aizgājis azaidā. Tuvumā neviena nebija, un Ilga grāmatiņu atšķīra. Ik pa divi nedēļām bija noguldījumu daļā ieraksti. Ilga pašķīra pēdējo lapu, paskatījās gala skaitlī, kā neticēdama pierāva grāmatiņu tuvāk acīm un tad steigšus nolika uz galda atpakaļ.

Vakarā, darbam beidzoties, Ilga uzrunāja Griezi:

— Vincent, vai jūs man nevarētu dot padomu, kā vislabāk ieguldīt mana nelaiķa apdrošināšanas naudu?

Griezes seja atplauka. Beidzot!

Tai vakarā viņi ilgi sprieda par naudas lietām. Ilga nopietni klausījās Griezes padomos, un Grieze bija pārliecināts, ka gudrākas un saprātīgākas sievietes nekad nav saticis. Nedēļu vēlāk viņš bija galīgi izšķīries. Viņš iekārtojās, lai, mājās ejot, Ilgu varētu pavadīt. Jau nedaudz soļus no veikala durvīm Grieze iesāka sakāmo:

— Ilgās kundze, — Grieze, kad gribēja būt īpaši iznesīgs un uzsvērt savu labo audzināšanu, Ilgas vārda pēdējo balsienu izrunāja gaŗi. — Ilgās kundze, jūs man pagājušajā nedēļā atvērāt savu sirdi, kas mani, protams, ļoti pagodināja.

Ilga tēloja izbrīnījušos.

— Es — sirdi?

— Jā, jūs man uzticējāt savus financiālos noslēpumus. Šai zemē, kur vīrs sievai neatklāj visu par savu materiālo stāvokli un kur sieva savu pekuniāro situāciju slēpj pat no sava laulātā drauga, šādu uzticības parādīšanu es citādi nevaru apzīmēt, kā par sirds atklāšanu. Tas man dod drosmi būt atklātam arī pret jums.

— Jā? — Ilga izlikās nesaprotam.

— Mūsu gaitas, Ilgās kundze, pēdējos gados ir virzījušās parallēli, tā ka es uzdrošinos apgalvot, ka mēs viens otru pietiekami labi pazīstam, lai zināmos apstākļos spētu ielūkoties otra dvēselē un saklausīt tās vibrācijas. Šajā sakarībā man būtu propozicija, kuŗas labvēlīgu apsvēršanu no jūsu puses es uzskatītu par pagodinājumu.

— Jā?

(Turpinājums sekos)

Viesturs gadskārtējā trauksmē

Vai nu ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku Klīvlendā, vai arī kāda cita iemesla dēļ, bet šāgada pavasaris izvērties par Toronto latviešu koru parādes sezonu. To ievadīja divi jauktie kori — Dainas koris 31. martā un Sv. Andreja draudzes koris 6. aprīlī. Tagad seko vīru kori ar Viestura koncertu 20. aprīlī un dubultkvarteta Kalvis koncertu 26. aprīlī.

Viesturs savu koncertu un tam sekojošo saviesīgo vakaru nu jau otru gadu rīko Igauņu namā (958 Broadview Ave.). Programmā šogad uzņemtas J. Vītola, A. Kalniņa, J. Kalniņa, J. Cīruļa, J. Norviļa, V. Baštika un citu komponistu oriģināldarbi un tautas dziesmas, kuras vairāk vai mazāk jau agrāk dziedātas, bet korim un publikai kļuvušas mīļas, tādēļ palaikam prasās pēc atkārtošanas.

Gandrīz katru gadu Viestura koncertos publika dzirdējusi kādu jaundarbu; ne jau tādēļ, ka no publikas pēc šādiem jaunumiem būtu sevišķs pieprasījums, drīzāk tieši otrādi: jaundarbi tikai pamazām iegūst publikas atzinību. Par jaundarba atskaņošanu Viestura diriģenti domā: tāpat kā mēs lasām jaunas grāmatas vai apmeklējam un vērojam jauno mākslinieku izstādes, mums jāatskaņo un jāklausās arī jaundarbi mūzikā. Ieteikums klausītājiem būtu: kādu jaundarbu pirmo reizi dzirdot, to labi iegaumēt un pie pirmās izdevības klausīties atkal.

Šogad programmā ir pat 5 jaundarbi: komponistam Valdemāram Ozoliņam pasūtinātā kantāte „Iebrukums naktī" ar Edmunda Zirnīša tekstu un četras komponista Imanta Saksa aranžētas tautas dziesmas. V. Ozoliņa kantāte tēlo latviešu meiteņu sacelšanos 1954. gadā vergu nometnē Sibirijā, kuru nežēlīgi apspieda. Sacelšanās vadītāja bija Biruta Blūma, kura tagad iemantojusi latviešu tautas mocekles un varones vārdu.

Kā īpatību varētu pieminēt, ka atkal, pēc vairāku gadu pārtraukuma, kori diriģēs visi trīs tā nodaļu diriģenti — Jānis Barušs (Toronto), Viktors Rundāns (Sv. Katrīnās) un Imants Sakss (Hamiltonā). Tenors Andis Cers dziedās solo daļu kantātei un J. Kalniņa dziesmā „Arājiņi, ecētāji", bet Imants Sakss veiks kantātes klavieru pavadījumu.

Korī pašreiz dzied 48 vīri: 35 no Toronto, 9 no Hamiltonas un 4 no Sv. Katrīnām. Pēdējo vidū ir vīrs, kurš dzīvo un strādā ASV Niagarā un katru nedēļu uz mēģinājumu nobrauc 40 jūdžu, bet uz kopmēģinājumiem Toronto pat ap 160 jūdžu. Tas ir Konrāds Jaunzemis. Koristi, kas korī dziedājuši 10 gadu un ilgāk, saņem krūšu nozīmi zeltā, kura jau ir arī Jaunzemim, taču par lielo uzņēmību viņam pienāktos vēl ozollapas pie zelta nozīmes.

Kā pēdējos gados arvien, arī šogad koncerta nobeigumā paredzēta saviesīga dzīve ar deju, tādēļ arī sarīkojums notiek plašajā Igauņu nama zālē. Ir dzirdēti atsevišķi iebildumi par dejas rīkošanu pēc koncerta, bet, ievērojot to, ka 90% no koncerta apmeklētājiem iegādājas biļetes uz koncertu kopā ar deju, tā apliecinot piekrišanu šādam izkārtojumam, koris jūtas savā rīcībā attaisnots.

Ž. Š.

Koka skulptūra 5000 dol. vērtībā

Kanadas dvīņu pilsētu Kičineras un Voterlū mēbeļu rūpnīcas, lai cik neparasti izklausās, pazīstamas ar baznīcu skulptūrām un kokgriezumiem. Tā jau vairāk nekā 75 gadus pastāv uzņēmums Globe Furniture, kas ieguvis starptautiski atzītu vārdu, bet visai maz pazīstams pašā Kanadā. Tas varbūt izskaidrojams ar to, ka uzņēmuma nosaukums ir ļoti pieticīgs un pat nepiemērots ievērojamai koktēlniecības darbnīcai, kura galvenokārt specializējas baznīcu un iestāžu telpu dekorēšanai ar figūrām un skulptūrām. Šīs studijas vairāki darbi grezno parlamenta telpas Anglijas galvaspilsētā Londonā un ASV senātā Vašingtonā, kā arī ievērojamā skaitā baznīcas dažādās pilsētās.

Tagad, pirmoreiz studijas pastāvēšanas laikā, iekārtota plašāka izstāde Kičeneras — Voterlū mākslas galerijā. Viens no šīs izstādes ievērojamākajiem darbiem ir pēc slavenās Mikelandželo gleznas darinātā koka skulptūra „Svētais vakarēdiens". Lielā formāta darbs ar izteiksmīgām Kristus un visu mācekļu figūrām ir 12 pēdu garš, 4 pēdas augsts un 1½ pēdas plats. Tā vērtība novērtēta uz 5000 dol. Šīs mīkstšķiedrainā Kenovas ozolkoka skulptūras autors ir latviešu daiļamatnieks Ziedonis Lakstīgala.

Līdztekus darbam Globe Furniture studijā Z. Lakstīgala iekārtojis arī privātu studiju — Timio Arts Ltd., kuru bieži apmeklē arī vietējās universitātes studenti, lai papildinātos praktiskajā koktēlniecības un veidošanas darbā. Savā koktēlnieka darbā Z. Lakstīgala strādājis gan gar reliģiskiem motīviem baznīcu telpu dekorēšanai gan valsts ģerboņiem, banku, skolu un citu iestādījumu dekorējumiem. Viņš veidojis darbus arī bronzā, tāpat gatavojis portretus kapu pieminekļiem. Pie izstādē skatāmā „Svētā vakarēdiena" Z. Lakstīgala nostrādājis vismaz 300 darba stundu, veicot pats visu māksliniecisko apdari, bet dažos vienkāršākos darbos pieaicinājis palīgu.

Ar koktēlniecību Ziedonis Lakstīgala iepazinies jau 9 gadu vecumā sava tēva Kārļa Lakstīgalas darbnīcā Rīgā. 1931. gadā viņš beidzis Rīgas pilsētas technikuma mākslas nodaļu, bet no 1932. — 1939. gadam studēja Latvijas mākslas akadēmijas vispārējā kursā. Koktēlniecības meistara gradu Ziedonis Lakstīgala ieguva 1942. gadā, pēc tam vadīja tēva darbnīcu.

Bēgļu gaitu sākumu viņš vadīja Vācijā, Eslingenas nometnē iekārtojot darbnīcu, kuras pastāvēšanas laikā apmācīja 53 interesentus koktēlniecībā un intarsijā. Z. Lakstīgalas darināta latviska pūra lāde 1947. gadā bija trimdas latviešu kāzu dāvana pašreizējai Anglijas karalienei Elizabetei II. Arī amerikāņu ģenerāļiem D. Eizenhaueram un Makartūram pasniegto adrešu vāki bija Z. Lakstīgalas darināti. Kanadā viņš ieceļoja 1949. gadā un rosīgi darbojās arī sabiedriskajā dzīvē, kādu laiku vadot arī DV Kičeneras — Voterlū nodaļu.

Ziedonis Lakstīgala dzimis 1915. gadā 25. maijā Rīgā un pieder pie Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme saimes.

R. N.

Lieldienu priekšvakarā Aiviekstes skautu vienības (Hamiltonā) mazskauti sacentās olu krāsošanā, aicinot ciemā arī Ventas gaidu vienības guntiņas. Kā palīgi dzekļi olu rotāšanai Vilis Rudzītis demonstrēja pašu „konstruētu" īpašu ierīci — pārveidotu zobārsta svārpstu — tautisko rakstu iekasīšanai sīpolu mizās novārīto olu čaulā. Uzņēmumā daļa sacensības dalībnieku ar guntiņu vadītāju Dzidru Majoriņu un Vili Rudzīti. Foto: J. Gailītis

ROSIGA LIELO SVINIBU . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

algām?" Kā jau minēts, ziedojumu vākšanas akciju turpinās, tādēļ atsaukšanās iespējas vēl ir visiem.

Darba gaitas turpinājumā komiteja pārrunāja arī radioraidījumu sagatavošanu, nolemjot šo darbu sākt bez kavēšanās.

Plašākas debates izraisīja Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja ceļojošās izstādes kārtošana Toronto. Sākumā tā bija paredzēta aprīļa trešajā nedēļā. Rēķinoties ar šo laiku, ievadīja priekšdarbus un plānoja citus sarīkojumus. Bet izstādes sagatavošana ieilga, tādēļ tās izkārtošanu Toronto pācās pārcelt uz septembra otru pusi. Komiteja atzina, ka šādos apstākļos tai ļoti grūti izkārtot izstādi, tādēļ lūdza ALAs ceļojošās izstādes uzņemšanu Toronto atsaukt.

Pārrunājot ALAs izgatavoto Latvijas 50 gadu medaļu piešķiršanu, komiteja atzina, ka tās būtu piešķiramas cittautiešiem „no dažādiem dzīves gājumiem", nekoncentrējoties uz oficiālām amatpersonām un politiķiem.

Priekšsēde J. Niedras vadībā sēdē piedalījās E. Krūka, J. Skrastiņš, A. Grebže, A. Martinsone, I. Purva, A. Gugāns, J. Zuntaks, Arv. Purvs, Z. Miezītis un LNJAK valdes pr-dis A. Zaķis.

J. A.

MAIJA UN PAIJA DARBĀ

Toronto latviešu biedrības sestdienas skola kā savu devumu jaunatnes gadam sagatavojusi A. Brigaderes pasaku lugu „Maija un Paija", kuru izrādīs 21. un 27. aprīlī Sv. Andreja baznīcas zālē. Uzņēmumā no kreisās — Paija (Brigita Joma), Maija (Ilze Morgenšterna) un Varis (Andris Budrevics) palīdz iekārtot skatuvi izrādei. Foto: A. Jānītis

Nākotne mūs kopā sauc!

Katru gadu rīko kursus, kongresus, jaunatnes dienas un neskaitāmus citus sabiedriskus sarīkojumus. Pa lielākai daļai gan tie notiek savrup kādā pasaules malā — mūsu ņujorkās, londonās, sidnejās, stokholmās. Ir laiks plašākiem sarīkojumiem, kas sniedzas pāri pasaulei — pāri kontinentiem un okeaniem, lai mēs neiestigtu savos pasaules stūrīšos, lai mēs viens otram nepazustu.

Šī ir pamatdoma pasaules latviešu jaunatnes kongresam, kurš būs pirmais un, cerams, ne pēdējais latviešu jaunatnes kopīgi organizēts sarīkojun pasaules mērogā.

Varbūt lieki atgādināt, ka pasaulē viss nemitīgi mainās, attīstās, pārveidojas. Dažreiz strauji un vētraini, citreiz lēni un nemanāmi, bet vien ēr, visur un neatlaidīgi. Nav svarīgi, vai to apsveicam, vai nožēlojam. Svarīgi ir tikai, ka to vienmēr apzināmies un cenšamies izprast, kas notiek, kur un kādu iemeslu dēļ. Tikai tad būsim spējīgi apzināti veikt kaut ko vērtīgu, nozīmīgu un pastāvošu. Tikai tad varēsim izmantot pasaules attīstības paisumus un bēgumus.

Šī, savukārt, ir kongresa programmas pamatdoma. Kongresā apskatīsim jaunākos pētījumus un atklājumus par lavieśu tautas izcelsmi, tautas un sevišķi jaunatnes likteni Latvijā, mūsu pašu izveidošanos brīvās pasaules iespaidos, pasaules politiskās un socioloģiskās dzelmes, mūsu iespējas atbalstīt latvietības centienus Latvijā, kā arī mūsu pašu centienus jaunatnes un bērnu latviskajā audzināšanā un citus jautājumus, kuri pašreiz aktuāli. Pagātnei pieskarsimies tikai par tik, cik tā atver skatienu nākotnē.

Katrs esam izauguši savā pasaules daļā ar tās īpatībām, kuras veidojušas mūsu uzskatus, varbūt pat personību. Tas kongresam dos dinamismu problēmu risināšanā, plašāku perspektīvu turpmākai darbībai. Kongress būs katalists jaunai domai un sasniedzamu, izprastu mērķu izstrādāšanai, lai katrs, no tā aizbraukdams, dziļi izjustu savu piederību, bet pats galvenais — izprastu savu nepieciešamību latviešu tautai tās cīņā par savu identitāti un eksistenci.

Enerģijas mums nevienam netrūkst, bet bieži gan motīvācija nodoties nopietnam, neatlaidīgam darbam. Motīvāciju var radīt gan ar patriotiskām runām, gan ar projektu izstrādāšanu. Bet paliekošu motīvāciju — vienīgi ar konkrētu projektu izstrādāšanu, kuru augļi saredzami un sasniedzami iespējami tuvākā nākotnē. Tad sasniegsim arī pašu gala mērķi, kurš mums visiem labi zināms.

Gala mērķis, protams, paliks tas pats, bet virzieni uz to var mainīties pasaules notikumu attīstības iespaidā. Virziens, kas, šodien iespējams, varbūt nebija iespējams vakar un nebūs rīt. Kaut enerģijas mums netrūkst, mūsu skaitliskais spēks nav tāds, lai drīkstētu enerģiju izšķiest neauglīgos virzienos, nesaskaņotā darbā, visdažādākos projektos, kādi vien ienāk prātā. Kongresa uzdevums tādēļ nebūs tikai vienot pasaulē izkaisīto latviešu jaunatni, tikai apskatīt attīstību un tikai izstrādāt projektus, bet gan kopībā veidot kopīgu nākotnes darbību mūsu spēku un iespēju robežās. Par cik mūsu darbības mērķi būs izprasti un pragmatiski, par cik būsim vienoti mēs paši, par tik arī pieaugs mūsu spēku robežas izmantot šodienas un būt sagatavotiem rītdienas iespējām.

Valdis Liepiņš
Pasaules latviešu jaunatnes kongresa informācijas nozares vadītājs

GATAVOJAS KOKĻU DIENĀM ČIKAGĀ

Ceturtais gadskārtējais koklētāju salidojums šogad notiks 5. un 6. oktobrī Čikagā. To uzņēmusies izkārtot grupa čikagiešu P. Rieksta un I. Šīmanes iniciātīvā. Sarīkojumu gaitā, kas risināsies Čikagas latviešu namā, paredzēti referāti, pārrunas par koklēšanu un kokļu būvi, bet vairākas stundas veltīs visu sabraukušo koklētāju kopīgai spēlēšanai. Šim nolūkam izraudzītas dziesmas „Aiz upītes jēri brēca", „Aun, meitiņa, balti kājas", „Bandinieka rudzi auga", „Dziedāj' tautu tīrumā", „Līgodama upe nesa", „Tālu skrēja cielaviņa", „Trīs sidraba upes tek", „Tumsa tums" un „Rucavietis" (visas trīs Andreja Jansona), Bruno Skultes „Dancis Nr. 1", „Kālabadi galdiņam" un nezināmu autoru „Visi mani vēji pūta" un „Es beju māmeņai". Trīs pēdējās dziesmas izpildīs sieviešu ansamblis apvienotā koklētāju ansambļa pavdījumā. A. Jansona sabalsotās dziesmas pirmajai balsij pieejamas grāmatā „Koklēšana", bet pārējām dziesmām, kā arī visu dziesmu otrām un bass kokles balsīm notis pieprasāmas kokļu informācijas centrā (V. Kārkls, 1804 N. Quinn St. 1, Arlington, Va. 22209, U. S. A.), norādot, kādām balsīm notis vajadzīgas.

5. oktobŗa vakarā kokļu dienu dalībnieki un publika varēs klausīties atsevišķo kokļu un dziedātāju ansambļu, solistu un apvienotā koklētāju ansambļa priekšnesumus. 6. oktobŗa rīta cēlienā paredzēts otrs — atvadu sarīkojums, ar atsevišķo un kopīgo ansambļu priekšnesumiem. Tuvāka informācija par kokļu dienu norisi sekos.

Vēl plašāks koklētāju salidojums būs 2. kokļu svētki Toronto 1969. gadā, kuru plānošana un priekšdarbu veikšana jau sākusies. Pēdējos pāris gados koklēšana ir strauji izplatījusies un koklētāju skaits audzis. Pašreiz Ziemeļamerikā pastāv kokļu ansambļi Hamiltonā, Klīvlendā, Mineapolē, Ņujorkā, Priedainē, Toronto (divi) un Vašingtonā.

V. K.

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas valde jaunajā DV namā (125 Broadview Ave) pašreiz atjauno un iekārto savu bibliotēku, kuŗu pārzinās V. Brasliņš un E. Plūme. Visi nodaļas biedri un lasītāji aicināti glabāšanā vai lasīšanai saņemtās grāmatas nodot DV grāmatnīcā (491 College St.). Sakarā ar vecā DV nama pārdošanu un jauniegādātā nama pārbūves darbiem bibliotēka ilgāku laiku nedarbojās. Tagad jaunu grāmatu iegādei Kanadas DV zemes valde un Toronto nodaļas valde kopā paredzējušas ap 200 dol. Bibliotēkas novietni par personīgajiem līdzekļiem iekārto R. Puriņš.

● Toronto latviešu filatelistu kluba nākošā sanāksme notiks 21 aprīlī plkst. 2 pēcpusdienā kluba telpās — 371 St. Clarens Ave.

● Mūsu laikraksta sarīkojumu kalendārā ieviesusies iespiedumkļūda: latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena nenotiks 21. maijā, kā aplami iespiests, bet gan 12. maijā plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā.

● TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums notiks 5. maijā plkst. 3 pēcpusdienā Igauņu namā. Programmā, kuŗu kārto skolotāja Dace Lejniece, būs tautas dejas, tautas dziesmas un skolas koklētāju ansamblīša uzstāšanās. — Skolas beigšanas pārbaudījumi 8. klasei notiks 4., 11. un 18. maijā, bet pārejas pārbaudījums 7. klasei — 25. maijā. Skolu šogad beigs 37 audzēkņi. Izlaiduma akts paredzēts 1. jūnijā plkst 10 rītā Latviešu namā.

● „Humors ventiņu mēlē" saucsies akadēmiskās organizācijas Rāmava literārais sarīkojums, kas notiks 3. maijā plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā. Savus darbus lasīs ASV viesis Kuraž Krišs (Dr. K. Zvejnieks), Ķetum Jūliš (Elvira Leja) no Montrealas un torontietis Krišs Ķepal. Bez tam ventiņu „vecmeistara" Alant Vila asprātīgos pantus skandēs E. Leja. Vispārēju ieskatu par ventiņu izloksni un autoriem sniegs filoloģe Magdalēna Rozentāle. Ieeja pret ziedojumiem, kuri paredzēti zinātniskām publikācijām. Skolu jaunatnei ieeja brīva.

● Bračista Pāvila Zariņa koncerts notiks 27. aprīlī plkst. 8.30 vakarā Unitarian Church auditorijā (175 St. Clair Ave). Pie klavierēm Leo Barkins.

● Austrumu draudzes pirmsiesvētes jaunākajai grupai mācību nobeigums paredzēts 28. aprīlī tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 2 dienā Sv. Barnaba baznīcā. Draudzes jauniešu iesvētes dievkalpojums paredzēts 12. maijā.

KANADAS ZIŅAS

OŠAVA

● Jaundibinātās DV Ošavas nodaļas pagaidu valde aicina Ošavā un apkārtnē dzīvojošos tautiešus pulcēties savstarpējās iepazīšanās pēcpusdienā, kura notiks 21. aprīlī plkst. 2.30 pēcpusdienā Berķu ģimenes mājā (580 Drew St. Oshawa). Ierašanos jau apsolījuši Kanadas DV vadības pārstāvji no Toronto. Pēc pārrunām par DV darbības aktuālitātēm paredzētas saviesīgas draudzības stundas.

HAMILTONA

● Latviešu sporta šāvēji Ina Grīnberga, J. Brakmanis, G. Loja, V. Krauklis, Z. Upīte, L. Ozoliņš, N. Ozoliņš, J. Rudzroga, H. Rudzroga un A. Bojārs 31. martā un 7. aprīlī piedalījās Hamiltonā notikušajās Ontario provinces meistarsacīkstēs šaušanā ar mazkalibra šauteni. Ekspertu B klasē Ina Grīnberga no Sv. Katrīnām, šaujot guļus stāvoklī, panāca uzvaru ar maksimālo 400 punktu skaitu, bet vispārējā vērtējumā ierindojās 2. vietā visu sacensoņu vidū. G. Loja t.s. „marksman" klasē, šaujot guļus, abos gājienos ieguva 2. vietu ar 197 un 195 punktiem, bet snaiperu klasē, šaujot stāvus, ar 184 punktiem arī 2. vietu. Tāpat 2. vietu viņš ieguva ar 765 punktu kopskaitu snaiperu klases vispārējā vērtējumā. V. Krauklis, kas nestartēja īpašā klasē, ar 751 no iespējamiem 800 punktiem palika 4. vietā. Ar otrām vietām nācās apmierināties arī L. Ozoliņam: otrā gājienā snaiperu klasē ar 197 punktiem un šaušanā no ceļa ar 192 punktiem. J. Rudzroga 13 dalībnieku konkurencē uzvarēja otrā gājienā junioru klasē ar 198 punktiem, bet ar 387 punktiem palika 2. vietā vispārējā vērtējumā. A. Bojārs, šaujot no trim stāvokļiem, junioru klasē ierindojās 5. vietā ar 450 no 600 iespējamiem punktiem. Punktu un ugunslīnijas tiesnešu pienākumi bija uzticēti Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba šāvējiem L. Ozoliņam un N. Ozoliņam. Divi kluba šāvēji iedalīti arī Hamiltonas pilsētas izlasē: N. Ozoliņš šaušanā no trim stāvokļiem, bet V. Krauklis šaušanā no guļus stāvokļa

● Izraudzīti trīs latviešu mednieku un makšķernieku klubu — Hamiltonas, Toronto un Sv. Katrīnu — labākie šāvēji 1967. gadā, vērtējot katra 4 labākos rezultātus un iedalot visus 4 klasēs. Iespējamais maksimālais punktu skaits bija 1200. Meistarklasē 1. vietā izvirzījās N. Ozoliņš (Hamiltona) ar 1155 punktiem, bet 2. vietā A. Zakulis ar 1140 punktiem. Ekspertu klasē 1. vietā Ina Grīnberga (Sv. Katrīnas) ar 1133 punktiem, 2. V. Krauklis (Hamiltona) ar līdzīgu 1133 punktu rezultātu, bet mazāku centra trāpījumu skaitu, un 3. G. Paegle (Toronto) ar 1131 punktu. Snaiperu klasē 1. vietā A. Āboliņš (Toronto) ar 1130 punktiem, 2. G. Loja (Hamiltona) ar 1114 punktiem un 3. Z. Lapuķis (Hamiltona) ar 1096 punktiem. Apbalvojumus, kas visi domāti sacensībām ar mazkalibra šauteni, pasniegs Hamiltonas kluba eksternajās šaušanas sacīkstēs 24. augustā Lielupē.

BŠK

● Latviešu namā (16 Queen St. N.) 20. aprīlī plkst. 7.30 vakarā Dr. P. Vasariņa referāts „Latviešu dzeja divās valodās". Deklamēs Sk. Darkēvica un I. Vasariņa.

Dīfenbēkers runās baltiešu sarīkojumā

Bijušais Kanadas premjērs Džons A. Dīfenbēkers teiks svētku runu Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceres sarīkojumā 11. maijā Londonā. Pie šī plašā sarīkojuma plānošanas jau vairākus mēnešus klusībā strādājusi Baltijas tautu federācijas Kanadā Londonas nodaļa.

Baltiešu dienas sarīkojumu virkni ievadīs ar dievkalpojumu Sv. Pētera bazilikā plkst. 12 dienā, bet pēc dievkalpojuma (ap plkst. 1.30) noliks vainagu pie kritušo karavīru pieminekļa Viktorijas parkā. Tālākā sarīkojumu daļa notiks jaunajā Simtgades hallē blakus parkam (550 Wellington), kur plkst. 2 pēcpusdienā sāksies bankets, kurā runās Džons A. Dīfenbēkers, bet plkst. 5.30 koncerta zālē paredzēta mūzikāla programma ar lietuviešu, latviešu un igauņu māksliniku, koru un vingrotāju piedalīšanos. Pēc koncerta (ap plkst. 8) deja apakšējā zālē. Programmas pieteicējs būs B. Brēdijs no vietējās televīzijas un radio stacijas.

Biļetes iepriekšpārdošanā dabūjamas pie Baltijas tautu federācijas Kanadā Londonas latviešu pārstāvja R. Epnera (tālr. 438-4560), kā arī pie DV Londonas nodaļas priekšnieka T. Zandersona (tālr. 439-2258) un Londonas latviešu kopas sarīkojumu pārziņa K. Atara (tālr. 439-9768). Banketam jāpieteicas līdz 1. maijam.

Iespējams, ka Londonas pilsētas gālva izsludinās šī sarīkojuma nedēļu par Baltiešu nedēļu. Sarīkojuma ieejas kartes izplatīs ne vien baltiešu, bet arī pārējo kanadiešu vidū.

Ps.

T A U T I E Š I !

Ja jums ir grāmatas, kuŗas jūs negribat vai arī nevarat telpu trūkuma dēļ paturēt, lūdzu ziedojiet tās DV bibliotēkas „Grāmatu fondam".

Grāmatas var nodot DV grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Bibliotēkārs

Rutas Ziemeļam[illegible] ļoti trūkst

VAI LATVIEŠU STUDENTU CENTRĀLĀ SAVI[illegible] DARBOJAS?

Pagājuši tikai četri mēneši, kopš īsi pirms Ziemsvētkiem ASV atstāja un pēc vairāk nekā trīs gadu prombūtnes Austrālijā atgriezās bijušā Latviešu studentu centrālās savienības prezidija priekšsēde un pašreizējā padomes locekle Ruta Priedkalne, bet viņas trūkums Ziemeļamerikas, jo sevišķi ASV sabiedriskajā dzīvē un jaunatnes darbā jau tagad ļoti izjūtams. Liekas, ka viņas aizbraukšana radījusi robu, kas nav tik viegli aizpildāms, attieksmē uz LSCS darbu tas liekas pat neaizpildāms. Kopš R. Priedkalne īsi pirms ASV atstāšanas sasauca LSCS prezidija sēdi Čikagā, par šīs studentu organizācijas darbu nekas vairs nav dzirdēts, tā ka dibināti paceļas jautājums, vai tā vispār vēl darbojas. Absolūtais klusums un ziņu trūkums rada iespaidu, ka LSCS darbība notiek vairs tikai „uz papīra", t.i. tāda organizācija gan pastāv, bet nekādu aktīvitāti neizrāda.

Ruta Priedkalne jau Austrālijā bija enerģiska un nerimtīga jaunatnes un it sevišķi studentu dzīves veicinātāja un organizētāja, ieņemdama neskaitāmus un dažādažādus amatus. Kad viņa 1964. gadā pabeidza Melburnas universitātes humānitāro zinātņu fakultāti ar B.A. gradu, studiju laikā nakts maiņā strādājot slimnīcā par žēlsirdīgo māsu un tā iegūstot arī otru profesiju, un gatavojās doties vairāku gadu ceļojumā pa Eiropu un Ziemeļameriku, viņa iepriekš apzinīgi nokārtoja savus sabiedriskos pienākumus — sameklēja aizstājējus saviem amatiem, lai studentu dzīve un darbs latviešu sabiedrībā neapsiktu. Tad Ruta Priedkalne 1964. gada 24. jūnijā atstāja Austrāliju, kādu pusgadu paceļoja pa Eiropu, bet 1965. gada pirmajā pusē ieradās ASV, kur savas uzturēšanās laikā 4 pilsētās iztiku pelnīja kā žēlsirdīgā māsa slimnīcās.

Darbs slimnīcā māsām nav viegls un prasa arī daudz laika, tomēr R. Priedkalne allaž prata laiku atlicināt arī latviešu sabiedriskajam darbam. Ar lielu enerģiju viņa iesaistījās ASV latviešu studentu dzīvē, un likās gandrīz pats par sevi saprotams, ka viņa drīz vien kļuva LSCS prezidija priekšsēde. Varēja tikai apbrīnot viņas organizēšanās prasmi, neatlaidību un izturību. Kur vien notika kādi plašāka mēroga latviešu sarīkojumi, avīžnieks varēja justies gandrīz drošs, ka tur satiks R. Priedkalni, bet tikpat bieži viņu varēja satikt arī pavisam negaidīti sarīkojumos, kuŗiem nebija plašākas nozīmes. Bieži jo bieži viņa viesojās arī Kanadā, sevišķi, kad Niagarā notika jaunatnes draudzības dienas. Kā viņa visu to iespēja un paspēja, ir vēl šodien mīkla.

Nebūs pārspīlēts, ka Ruta Priedkalne izvērtās par dzinējspēku LSCS darbā, protot aizraut arī citus. Šai laikā LSCS uzrādīja vislielāko aktīvitāti un guva savā darbā nenoliedzamus panākumus. Tikpat nenoliedzams tomēr fakts, ka galveno darbu nastu paveica Ruta Priedkalne, organizējot LSCS pasākumus, piedaloties visos ASV un starp-

tautiskajos stud[illegible]
tajos arvien aizk[illegible]
jautājumu un ies[illegible]
bu atgūšanu neb[illegible]
studentiem. Arv[illegible]
arī laiku ziņot la[illegible]
LSCS darbību.
darbu iepazinās
biedrība. Tagad
mēneši, kopš R[illegible]
vairs nav ASV,
jusi savu dzinēj[illegible]
gūsi mierīgā sn[illegible]
nības darbību
nav dzirdēts.
Tieši vasarīgo
karā, 1967. ga[illegible]
Ruta Priedkaln[illegible]
burnā, Austrālij[illegible]
varēja konstatē[illegible]
mas pārmaiņas:
kā Austrālijas
apvienības un
studentu kopu
midzis". Uz to
vērsa arī vietējā[illegible]
trālijas Latviet[illegible]
intervijā aizkust[illegible]
telīgus" jautāju[illegible]
joties, vai LSCS
rāk „tukša re[illegible]
pietns darbs. S[illegible]
viju nākošajā
numurā arī mū[illegible]
tajā skarti inte[illegible]
Liekas, ka šis i[illegible]
mi un intervētā[illegible]
tējumi Rutu P[illegible]
nāja", jo viņa s[illegible]
Notika brīnums[illegible]
nekāds brīnums[illegible]
viešu studenti [illegible]
miega un nu [illegible]
ties. Pretēji AS[illegible]
cies bezdarbība[illegible]
kas, šis fakts s[illegible]
kur atrodas Ru[illegible]
tūlīt sākas arī
Bet Ruta Pri[illegible]
kal atrodas sav[illegible]
Austrālijā, tād[illegible]
viņas trūkums
liekas, ka nav a[illegible]
vidū darbiniek[illegible]

Ceļu uz Gr[illegible]
gāja draudīgi [illegible]
mākoņi. Pirms[illegible]
pašu vietu mu[illegible]
ļotājus apstā[illegible]
krusa. Vai mūs[illegible]
liktenis? Bra[illegible]
skaisti noaug[illegible]
matisko apstā[illegible]
iespaidā koki
ki un veselīgi.
kā Latvijas m[illegible]
ju.
Pirmās sma[illegible]
šķīda uz maš[illegible]
ka citas mašīn[illegible]
nesen bravūr[illegible]
ŗām apgriezu[illegible]
kaļ. Gāza arv[illegible]
kā jau šādās
it īpaši šai
vējš izkliedēj[illegible]
kalnus, un bal[illegible]
dījās izcirtum[illegible]
jām arī iemes[illegible]
šinas nebija
bieza milzīgu
ta klāja pļavu[illegible]

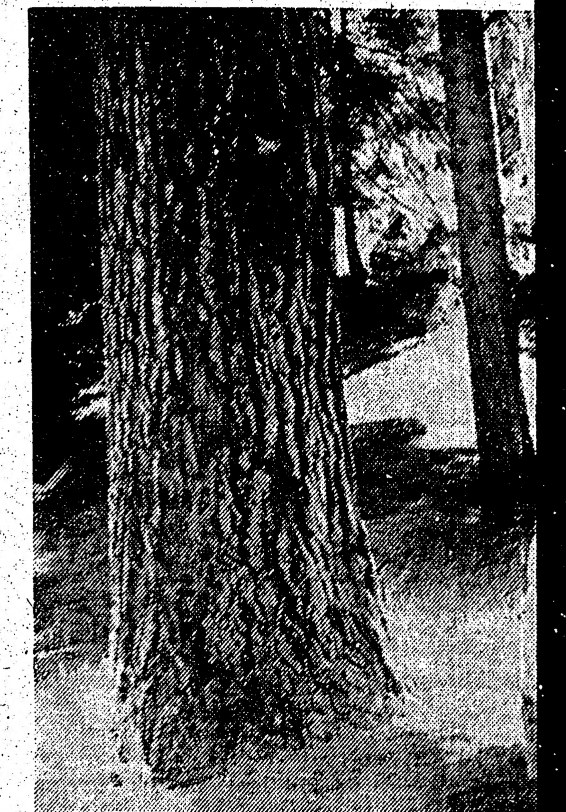

Zaija (pa kreisi) un Marta Kēlere vējainā la[illegible] jot pionieŗu pēdām, tuvumā atrodama kāda ē[illegible]

...TO ZIŅAS

...stāšanās. — Skolas beigšanas pārbaudījumi 8. klasei notiks 4., 11. un 18. maijā, bet pārejas pārbaudījums 7. klasei — 25. maijā. Skolu šogad beigs 37 audzēkņi. Izlaiduma akts paredzēts 1. jūnijā plkst 10 rītā Latviešu namā.

● „Humors ventiņu mēlē" sauksies akadēmiskās organizācijas Rāmava literārais sarīkojums, kas notiks 3. maijā plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā. Savus darbus lasīs ASV viesis Kuraž Krišs (Dr. K. Zvejnieks), Ķetum Jūliš (Elvīra Leja) no Montreālas un torontietis Krišs Ķepal. Bez tam ventiņu „vecmeistara" Alant Vīla asprātīgos pantus skandēs E. Leja. Vispārēji ieskatu par ventiņu izloksni un autoriem sniegs filoloģe Magdalēna Rozentāle. Ieeja pret ziedojumiem, kuri paredzēti zinātniskām publikācijām. Skolu jaunatnei ieeja brīva.

● Brācīšta Pāvila Zariņa koncerts notiks 27. aprīlī plkst. 8.30 vakarā Unitarian Church auditorijā (175 St. Clair Ave). Pie klavierēm Leo Barkins.

● Austrumu draudzes pirmsiesvētes jaunākajai grupai mācību nobeigums paredzēts 28. aprīlī tūlīt pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 2 dienā Sv. Barnaba baznīcā. Draudzes jauniešu iesvētes dievkalpojums paredzēts 12. maijā.

...S ZIŅAS

...rējā vērtējumā. A. Bojārs, šaujot no trim stāvokļiem, junioru klasē ierindojās 5. vietā ar 450 no 600 iespējamiem punktiem. Punktu un ugunslīnijas tiesnešu pienākumi bija uzticēti Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba šāvējiem L. Ozoliņam un N. Ozoliņam. Divi kluba šāvēji iedalīti arī Hamiltonas pilsētas izlasē: N. Ozoliņš šaušanā no trim stāvokļiem, bet V. Krauklis šaušanā no guļus stāvokļa.

● Izraudzīti trīs latviešu mednieku un makšķernieku klubu — Hamiltonas, Toronto un Sv. Katrīnu — labākie šāvēji 1967. gadā, vērtējot katra 4 labākos rezultātus un iedalot visus 4 klasēs. Iespējamais maksimālais punktu skaits bija 1200. Meistarklasē 1. vietā izvirzījās N. Ozoliņš (Hamiltona) ar 1155 punktiem, bet 2. vietā A. Zakulis ar 1140 punktiem. Eksperta klasē 1. vietā Ina Grīnberga (Sv. Katrīnas) ar 1133 punktiem, 2. V. Krauklis (Hamiltona) ar līdzīgu 1133 punktu rezultātu, bet mazāku centra trāpījumu skaitu, un 3. G. Paegle (Toronto) ar 1131 punktu. Snaiperu klasē 1. vietā A. Āboliņš (Hamiltona) ar 1130 punktiem, 2. G. Loja (Hamiltona) ar 1114 punktiem un 3. Z. Lapukis (Hamiltona) ar 1096 punktiem. Apbalvojumus, kas visi domāti sacensībām ar mazkalibra šauteni, pasniegs Hamiltonas kluba eksternajās šaušanas sacīkstēs 24. augustā Lielupē. BSK

● Latviešu namā (16 Queen St. N.) 20. aprīlī plkst. 7.30 vakarā Dr. P. Vasariņa referāts „Latviešu dzeja divās valodās". Deklamēs Sk. Darkēvica un J. Vasariņa.

...baltiešu sarīkojumā

...latviešu un igauņu mākslinieku, koru un vingrotāju piedalīšanos. Pēc koncerta (ap plkst. 8) deja apakšējā zālē. Programmas pieteicējs būs B. Brēdijs no vietējās televīzijas un radio stacijas.

Biļetes iepriekšpārdošanā dabūjamas pie Baltijas tautu federācijas Londonas latviešu pārstāvja R. Epnera (tālr. 438-4560), kā arī pie DV Londonas nodaļas priekšnieka T. Zandersona (tālr. 439-2258) un Londonas latviešu kopas sarīkojumu pārziņa K. Atara (tālr. 439-9768). Banketam jāpieteicas līdz 1. maijam.

Iespējams, ka Londonas pilsētas galva izsludinās šī sarīkojuma nedēļu par Baltiešu nedēļu. Sarīkojuma ieejas kartes izplatīs vien baltiešu, bet arī pārējo kanadiešu vidū.

Ps.

...s jūs negribat vai arī nevarat... lūdzu ziedojiet tās DV bibliotēkai... grāmatnīcā, 491 College St. Bibliotekārs

Rutas Ziemeļamerikā ļoti trūkst

VAI LATVIEŠU STUDENTU CENTRĀLĀ SAVIENĪBA VĒL DARBOJAS?

Pagājuši tikai četri mēneši, kopš īsi pirms Ziemsvētkiem ASV atstāja un pēc vairāk nekā trīs gadu prombūtnes Austrālijā atgriezās bijušā Latviešu studentu centrālās savienības prezidija priekšsēde un pašreizējā padomes locekle Ruta Priedkalne, bet viņas trūkums Ziemeļamerikas, jo sevišķi ASV sabiedriskajā dzīvē un jaunatnes darbā jau tagad ļoti izjūtams. Liekas, ka viņas aizbraukšana radījusi robu, kas nav tik viegli aizpildāms, attieksmē uz LSCS darbu tas liekas pat neaizpildāms. Kopš R. Priedkalne īsi pirms ASV atstāšanas sasauca LSCS prezidija sēdi Čikagā, par šīs studentu organizācijas darbu nekas vairs nav dzirdēts, tā ka dibināti paceļas jautājums, vai tā vispār vēl darbojas. Absolūtais klusums un ziņu trūkums rada iespaidu, ka LSCS darbība notiek vairs tikai „uz papīra", t.i. tāda organizācija gan pastāv, bet nekādu aktīvitāti neizrāda.

Ruta Priedkalne jau Austrālijā bija enerģiska un nerimtīga jaunatnes un it sevišķi studentu dzīves veicinātāja un organizētāja, ieņemdama neskaitāmus un daždažādus amatus. Kad viņa 1964. gadā pabeidza Melburnas universitātes humānitāro zinātņu fakultāti ar B.A. gradu, studiju laikā nakts maiņā strādājot slimnīcā par žēlsirdīgo māsu un tā iegūstot arī otru profesiju, un gatavojās doties vairāku gadu ceļojumā pa Eiropu un Ziemeļameriku, viņa iepriekš apzinīgi nokārtoja savus sabiedriskos pienākumus — sameklēja aizstājējus saviem amatiem, lai studentu dzīve un darbs latviešu sabiedrībā neapsiktu. Tad Ruta Priedkalne 1964. gada 24. jūnijā atstāja Austrāliju, kādu pusgadu paceļoja pa Eiropu, bet 1965. gada pirmajā pusē ieradās ASV, kur savas uzturēšanās laikā 4 pilsētās iztiku pelnīja kā žēlsirdīgā māsa slimnīcās.

Darbs slimnīcā māsām nav viegls un prasa arī daudz laika, tomēr R. Priedkalne allaž prata laiku atlicināt arī latviešu sabiedriskajam darbam. Ar lielu enerģiju viņa iesaistījās ASV latviešu studentu dzīvē, un likās gandrīz pats par sevi saprotams, ka viņa drīz vien kļuva LSCS prezidija priekšsēde. Varēja tikai apbrīnot viņas organizēšanas prasmi, neatlaidību un izturību. Kur vien notika kādi plašāka mēroga latviešu sarīkojumi, avīžnieks varēja justies gandrīz drošs, ka tur satiks R. Priedkalni, bet tikpat bieži viņu varēja satikt arī pavisam negaidīti sarīkojumos, kuriem nebija plašākas nozīmes. Bieži jo bieži viņa viesojās arī Kanadā, sevišķi, kad Niagarā notika jaunatnes draudzības dienas. Kā viņa visu to iespēja un paspēja, ir vēl šodien mīkla.

Nebūs pārspīlēts, ka Ruta Priedkalne izvērtās par dzinējspēku LSCS darbā, protot aizraut arī citus. Šai laikā LSCS uzrādīja vislielāko aktīvitāti un guva savā darbā nenoliedzamus panākumus. Tikpat nenoliedzams tomēr fakts, ka galveno darbu nastu paveica Ruta Priedkalne, organizējot LSCS pasākumus, piedaloties visos ASV un starptautiskajos studentu kongresos, tajos arvien aizkustinot Latvijas jautājumu un iestājoties par tiesību atgūšanu nebrīvajiem latviešu studentiem. Arvien viņa atrada arī laiku ziņot latviešu presei par LSCS darbību. Tā ar studentu darbu iepazināja arī latviešu sabiedrību. Tagad pagājuši tikai 4 mēneši, kopš Rutas Priedkalnes vairs nav ASV, un LSCS, zaudējusi savu dzinējspēku, šķiet iesliegusi mierīgā snaudā. Par savienības darbību mazākais nekas nav dzirdēts.

Tieši vasarīgo Ziemsvētku vakarā, 1967. gada 24. decembrī, Ruta Priedkalne atgriezās Melburnā, Austrālijā. Drīz vien viņa varēja konstatēt visai nepatīkamas pārmaiņas: prombūtnes laikā Austrālijas latviešu studentu apvienības un atsevišķo pilsētu studentu kopu darbs bija „iemidzis". Uz to viņas uzmanību vērsa arī vietējā laikraksta „Austrālijas Latvietis" līdzstrādnieks, intervijā aizkustinot dažus it „kutelīgus" jautājumus un apvaicājoties, vai LSCS darbība nav vairāk „tukša reklāma" nekā nopietns darbs. Sniegsim šo interviju nākošajā mūsu laikraksta numurā arī mūsu lasītājiem, jo tajā skarti interesanti jautājumi. Liekas, ka šīs intervijas jautājumi un intervētāja faktu konstatējumi Rutu Priedkalni „nokaitināja", jo viņa sāka tūlīt rīkoties. Notika brīnums, kas būtībā nav nekāds brīnums: Austrālijas latviešu studenti uztrūkās no saldā miega un nu sākuši atkal rosīties. Pretēji ASV, kur LSCS sācies bezdarbības laiks . . . Liekas, šis fakts skaidri liecina: tur, kur atrodas Ruta Priedkalne, tur tūlīt sākas arī rosība.

Bet Ruta Priedkalne tagad atkal atrodas savā „izejas punktā" Austrālijā, tādēļ Ziemeļamerikā viņas trūkums ļoti izjūtams, jo liekas, ka nav atrodams studentu vidū darbinieks vai darbiniece,

Ruta Priedkalne pērnā gada jaunatnes un draudzības dienās Niagarā, daiļamatniecības izstādē apskatot tautiskās lelles.
Foto: Liģers

kas spētu darboties ar līdzīgu enerģiju, prasmi un izturību, kādu apliecināja Melburnas universitātes bakalaure, kuŗa, kaut kvalificēta skolotājas darbam, nav tam pievērsusies, bet pēc atgriešanās no pasaules ceļojuma uzsākusi žēlsirdīgās māsas darbu Prinča Henrija slimnīcā Melburnā. Pēdējā no Čikagas rakstītajā vēstulē mūsu redakcijai, atbildot uz attiecīgu jautājumu, viņa atzinās: ja vairs nepatikšot Austrālijā, ar atgriešanos ASV varētu rēķināties ap šāgada septembri, jo esot jau ieguvusi permanentu iecelošanas vīzu.

Tas ir tīrais egoisms, bet — gribas cerēt, ka pēc Ziemeļamerikā pavadītajiem gadiem Rutai Priedkalnei Austrālijā vairs nepatiks un viņa šāgada beigās atkal parādīsies kādā ASV vai Kanadas latviešu sarīkojumā. Tā būtu ne vien patiešām priecīga atkalredzēšanās, bet reizē arī trauksmes signāls tiem, kas tagad iesnaudušies. Ir un paliek patiesība, ka Rutas Ziemeļamerikā pašreiz ļoti trūkst! Vč.

Pa pionieru pēdām

ZAIJAS KĒLERES PĒRNĀS VASARAS CEĻOJUMA ATMIŅAS

IV

Ceļu uz Grandkanjonu apsargāja draudīgi un tumšpelēki gubu mākoņi. Pirms 10 gadiem ap šo pašu vietu mums pazīstamus ceļotājus apstādinājusi neganta krusa. Vai mūs sagaida tāds pats liktenis? Braucām cauri ļoti skaisti noaugušam mežam. Klimatisko apstākļu un augstienes iespaidā koki še padevušies slaiki un veselīgi. „Izskatās gandrīz kā Latvijas mežs," sevī nodomāju.

Pirmās smagās lietus lāses izšķīda uz mašīnas stikla. Likās, ka citas mašīnas, kas bija mums nesen bravūrīgi joņojušas garām, apgriezušās un dodas atpakaļ. Gāza arvien stiprāk. Bet — kā jau šādās reizēs parasts un it īpaši šai vietā — drīz vien vējš izkliedēja smagos mākoņu kalnus, un balti miglas auti plandījās izcirtumā. Pēc laika redzējām arī iemeslu, kādēļ citas mašīnas nebija ceļu turpinājušas: bieza milzīgu krusas graudu kārta klāja pļavu, kuŗā bēdīgi zvanīja zilie pulkstenīši un bruņinieku pieši bija noliekuši galvas. Mēs tikām cauri ar lietu vien...

Tuvojāmies Grandkanjonam no ziemeļu puses. Bija agra pēcpusdiena, un kāda meža tītariene iznākusi palasīties granti gar ceļa malu. Ceļš uz Valdnieka vietu (Point Imperial) tiešām grezns — bija tieši balto, mēļo un gaiši zilo akaciju krūmu ziedēšanas laiks. Tikai smaržu nejutām nekādu. Varbūt tas saulītes trūkums? Diena vēl joprojām bija mākoņaina.

Tad stāvējām Valdnieka vietā un vērojām, kā Kolorado upe turpina savu pirms 9 milj. gadiem uzsākto graušanas darbu ar sala, lietus un kūstoša sniega palīdzību. Zemes garoza lēni un vienmērīgi pacēlusies, lai izveidotu 5000 pēdu dziļu aizu, kuŗa dažā vietā sasniedz 18 jūdžu platumu.

Skatīties tikai no kanjona malas ir grēks — par daudz jāzaudē. Vismaz divas dienas še būtu jāpavada, dodoties kādā īsākā izjājienā mūļa mugurā vai ātrā pastaigā pašā kanjonā pa Spožā eņģeļa, varbūt arī Kaibaba takām. Skatīšanās lejup iejūsmina, bet vēršanās augšup esot pavisam cits pārdzīvojums. Mums nācās samierināties ar necilāko skatu. Vēl aizbraucām līdz Grandkanjona ziemeļu malas galvenajam centram, kur nopirkām dažas skatu kartes un krāsu diapozitīvus. Diena nebija izdevīga fotografēšanai, nedz kanjona apmeklēšanai. Varbūt mums laimēsies citu gadu...

Saule jau bija pagriezusies uz rieta pusi, kad izbraucām no Jēkaba ezera pilsētiņas. Bijām tagad indiāņu zemē. Paretam redzamas zemas būdiņas, un ceļu krustoja aitu bars. Kādreizējā Navaho indiāņu tilta vietā pāri Kolorado upes netīrajiem ūdeņiem paceļas dzelzs spraišļu tilts, kas neliekas daudz drošāks. Visa apkaime ir liels indiāņu rezervāts. Brīvā darbā uzstādīti aužamie stāvi, pie kuŗiem darbojās izgreznojušās indiānietes.

Drīz iestājās tumsa, bet saule rietumos gandrīz līdz pusnaktij auda krāsainu jostu. Īsi pirms spoku stundas sasniedzām Šiproku (Shiprock). Pilsētas robežās atradām apgaismotu moteli ar nosaukumu „Nataani nez". Tas ir indiāņu cilts apzīmējums, un šīs cilts piederīgie ir moteļa īpašnieki, uzturētāji un kopēji. Gultas veļa bija tīra, istaba samērā kārtīga. Likās, ka arī „zvēriņu" še nav. Milzīga istaba ar sešām gultām maksāja tikai 6 dol.

Un tad devāmies ceļā uz pēdējo parku mūsu ceļojumā — Mesa Verde.

(Nobeigums sekos)

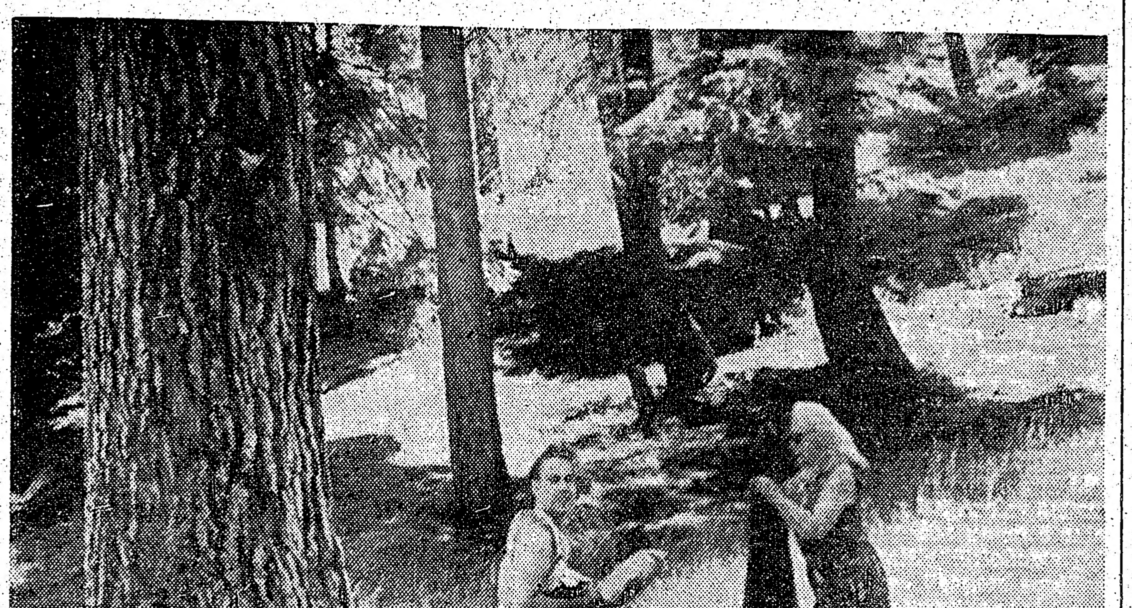

Zaija (pa kreisi) un Marta Kēlere vējainā laikā klāj pusdienu „galdu" mežā, jo ne vienmēr, sekojot pionieru pēdām, tuvumā atrodama kāda ēdnīca. Foto: Juris Kēlers

☆ Zviedru laikraksts „Dagens Nyheter" ziņo, ka Zviedrijas izglītības ministrija saņēmusi ierosinājumu Stokholmas universitātē nodibināt baltu valodu nodaļu pie filoloģijas fakultātes. Ierosinājumu parakstījuši divi zviedru profesori, minot Dr. Veltu Rūķi —Draviņu par docentu baltu valodās. Stokholmas universitātē līdz šim baltu valodu katedras nav bijis.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ČIKAGA

● Čikagā 20. un 21. aprīlī Mather High vidusskolas zālē (5835 N. Lincoln Ave) notiks ASV vidējo valstu finālspēles basketbolā un volejbolā. Sākums sestdien plkst. 9, bet svētdien plkst. 10 rītā. Piedalīsies 4 basketbola un 8 volejbola vienības. Sestdienas vakarā plkst. 8 Latviešu namā notiks Vidējo valstu latviešu sporta pārvaldes 15 gadu darbības akts ar sekojošu draudzības balli.

● Dzejniece Valentīne Hermane, viesojoties Austrālijā, kur galvenokārt apciemoja radiniekus Sidnejā, 6. aprīlī piedalījās arī Latviešu preses biedrības Melburnas kopas ik sešu nedēļu sanāksmē dzejnieka un ģeologa Dr. Kārļa Ābeles mājā.

KALAMAZŪ

● Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes bēŗu kases gada sapulci, piedaloties 18 biedriem, vadīja pr-ks A. Krūmiņš un protokolēja A. Elksnis. No priekšnieka darbības ziņojuma izrietēja, ka uz šāgada 1. janvāri kasei bija 218 dalībnieki un 8 bērni, jaunāki par 16 gadiem. Aizvadītajā gadā iestājušies 2 jauni biedri, 4 izstājušies, bet 4 miruši. Kases pārskatu sniedza kasieris E. Brože, uzsveŗot, ka tas stabils. Līdz darbības gada nobeigumam sakarā ar vairākiem miršanas gadījumiem visas iemaksas nav izdevies iekasēt, bet uz sapulces dienu tas izdarīts. Kasē ir 7500 dol., kuŗi noguldīti amerikāņu bankā un daļa arī latviešu kreditsabiedrībā. Parastā izmaksa kases dalībnieka nāves gadījumā ir 400 dol., bet ja tas bijis biedrs ilgāk par 10 gadiem, piederīgie saņem 450 dol. apbedīšanas pabalstu. E. Brože izteica cerību, ka sakarā ar kapitāla uzkrāšanos nākotnē būs iespējams izmaksājamā pabalsta summas paaugstināt, nepalielinot biedruiemaksas, kuŗas pašreiz ir 1,50 dol. katrā nāves gadījumā. Revīzijas komisijas protokolu nolasīja A. Elksnis, aicinot izteikt valdei pateicību par sekmīgu darbu. Sapulce apstiprināja valdes izstrādāto budžetu un izdarīja dažus grozījumus statūtos. Piezīmējams, ka Sv. Jāņa draudzes bēŗu kase darbojas patstāvīgi, vienīgi apbedīšanas pabalstu izmaksas, saskaņā ar savstarpēju līgumu, kārto kopīgi ar Latviešu biedrības kasi. Sadarbība bijusi laba. Dažus jautājumus pārrunājot, komisijas sekretārs A. Elksnis ar skaitļiem un paša izgatvotām diagrammām norādīja, ka turpmāko gadu tecējumā kases stāvoklis var pasliktināties, jo dalībnieku skaits dilst „no abiem galiem"; vecie mirst, bet jaunie, sasniegušī 16 gadu vecumu, neiestājas par biedriem un tā automātiski izstājas, jo nav daudz apzinīgu vecāku, kas vēlas savus bērnus paturēt kasē. Uzklausījusi šo brīdinājumu, sapulce uzdeva valdei stāties sakaros ar Latviešu biedrības bēŗu kases vadību, lai kopīgā domu izmaiņā censtos šo problēmu atrisināt, jo tā abām kasēm vienāda. E. B.

GRAND RAPIDI

● Aritējuši 5 gadi, kopš Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudze iegādājās savu lauku nekustamu īpašumu Mežvidus, 80 akru lielu, ar dzīvojamo ēku, garāžu, dīķi un caurtekošu upīti. Īpašumu iepirka par 8300 dol., bet tā vērtība tagad gandrīz trīskāršojusies. Nozīmīgākā tomēr ir Mežvidu idejiskā vērtība un izmantošana draudzes un jaunatnes vajadzībām. 1965. gadā Mežvidos uzcēla jaunu sabiedrisko ēku 10.500 dol. vērtībā. Nākošajā gadā uzcēla jaunu kabīni meitenēm, lai padarītu ērtākus nometņošanas apstākļus, kuŗa izmaksāja ap 2400 dol. Izbūvētas arī labierīcības, iztīrīts dīķis, izveidots sporta laukums, ierīkoti apstādījumi, ceļi u.c. Vēl paredzēts uzcelt mītni zēnu vajadzībām, kuŗai reālu pamatu devuši L. Rozentālu ģimenes piederīgie ar prāvu ziedojumu, lai godinātu sava tēva piemiņu. Aizvadītajos gados Mežvidos bijušas bērnu vasaras nometnes, notikušas skautu un gaidu nodarbības, dažāda veida sarīkojumi un brīvdabas dievkalpojumi. Dažādām vajadzībām lauku īpašumu izmantojušas arī tuvākās apkārtnes latviešu organizācijas un draudzes. Lai neapgrūtinātu draudzes vispārējo budžetu un iegūtu līdzekļus, valde nolēma daļu īpašuma sadalīt apbūves gabalos vasaras mājiņu celšanai, katru vienu akru lielu, to vērtību noteicot uz 200 dol. un pārdodot draudzes locekļiem. Tagad gandrīz visi apbūves gabali jau pārdoti, kaut nopietni par būvēšanos neviens nav domājis, izcērtot vienīgi daļu no stipri sakuplojušamies krūmiem un robežu joslas. Liekas, būvēšanos kavējuši „meklējumi pēc plašākiem ūdeņiem", kā rezultātā vairāki ieguvuši savas vasarnīcas pie lielā Mičigenas ezera un citur. Mežvidu pārvaldi pašreiz vada Jānis Miezis ar E. Avotu un J. Ziediņu. V. Z.

Čikagas impresijas

Radio un televīzijas trokšņiem cauri izskan vārdi, kas satrauc visus. Martins Luters Kings nošauts, pagalam. Galvas ievelkas apkaklēs, it kā belzienu gaidot. Kas notiks? Vai atkal dedzināšanas, laupīšanas, politiskas demonstrācijas un tīrais džungļu neprāts?

Ilgi nav jāgaida. Medisona un Vesterna ielas bloka veikaliem dauza logus. Laupīšanas. Melnie nes kaudzēm drēbes, mājturības priekšmetus, pa televīzijas aparātam. Sāk degt nami. Ugunsdzēsējus, kas mēģina liesmas ierobežot, no slēptuvēm apkārtējos namos apšauda terroristi.

Rajona tuvumā, no darba nākot, latvietei K. jāpiedzīvo nepatīkams starpgadījums. Viņai plecā soma, vēl no Vācijas, ar siksnu. Pēkšņi — kur gadījušies, kur ne — pieskrien divi gadus piecpadsmit veci zēni, melni kā oglītes, un norauj somu no pleca, noplēš siksnu un sāk sievieti ar to mežonīgi sist. Tautietei par laimi piebrauc autobuss, un viņai laimējas iesprukt tajā; puikas paliek ārpusē, mēdoties un lamājoties.

Policija netiek ar pūli galā. Kārtības sargu iespējas un rīcības brīvība ierobežota. „Kā lai šauju uz sievieti, kas izstiepj manu acu priekšā saini ar drānām no veikala un man vēl parāda mēli? Vai lupatu sainis vērts dzīvības?" kāds žēlojas.

Reportieris brauc mašīnā un redz, ka bariņš melnu zēnu sit vienu baltu, kas nogāzts zemē. Noskan auto taure, melnie aizskrien uz vienu pusi, baltais pieceļas, pieskaŗas sejai ar plaukstu, lēnām aizvelkas pretējā virzienā.

Televīzijā runā prezidents Džonsons. Čikagas pilsētas galva Dēlijs aicina nomierināties, atturēties no vardarbības. Runā arī melno vadoņi. Viņu runās paužas doma, ka pie visa vainīgi baltie. Turējuši zemākā stāvoklī melnos visus šos gadus. Turējuši geto, kuŗā dzīvokļi maksā tikpat daudz cik balto rajonos, bet ir zem katra standarta, žurku apsēsti; kuŗā skolas ir sliktākas, drošība mazāka, pārtika dārgāka.

Tautietis N. brauc uz darbu. Neievērojot brīdinājumus, viņš mēģina izspraukties cauri apdraudētajam rajonam. Puskieģelis ķeŗ automašīnas priekšējo mirkli vēlāk — arī pakaļējo logu. Braucējs piedod gāzi, izglābjas. Fabrika ir tikai desmit bloku tālāk, tur viņa glābiņš. Bet, nonākot galā, aina vēl bēdīgāka. Vandāļi iebrukuši fabrikas auto novietošanas laukumā un ar veseriem un ķieģeļiem sadauzījuši visas mašīnas — kā balto, tā melno darbinieku.

Vakarā seko aizliegums jaunatnei zem 21 gada būt ielās no plkst. 7 vakarā līdz 6 rītā. Aizliedz pārdot alkoholu un benzīnu promnešanai. Ierodas nacionālie gvardi un Vjetnamas kaŗa veterāni — 1. kavalērijas divīzijas bataljoni. Liekas, ka nu viss norims, bet nekā. Pēc nedaudz stundām nemieri turpinās.

Nav šaubu, ka tie apsiks. Dr. Kingu apbedīs. Drupas novāks. Skarto rajonu iedzīvotāji gan dabūs braukt pēc pārtikas un citām mantām 10—12 bloku, bet visumā — būs atkal miers. Kādu laiku. Bet pēc tam?

Te ir dažu tautiešu ieskati par krizes cēloņiem un iespējamiem atrisinājumiem:

— „Viņi tiešām apspiesti. Rūgtums izlaužas uz āru un ķeŗ kā vainīgos, tā nevainīgos. Būsim, kā mums pienākas būt — draudzīgi un iecietīgi. Ne kā tas, kas tvēra šauteni, un nošāva viņu redzamāko vadoni, Nobela miera prēmijas laureātu . . ."

— „Melnie Čikagā ieradās no dienvidiem pirms desmit gadiem un vēlāk. Pilsēta tiem devusi iespējas, kādas pirms tam viņiem nebija — darbu, palīdzību naudā, iespēju tikt uz priekšu. Bet viņi kā nīkaini bērni grib vairāk un vairāk, nepārdomājot, ka visam ir jānāk pakāpeniski . . ."

— „Viss, kas te notiek ir komūnistu plānā. Kas gan var kaŗot ārpus Amerikas, ja viss kaŗaspēks spiests sargāt pašu mājas? Piektā kolonna ar 12% no visas zemes iedzīvotājiem var paralizēt visu valsti. Tikai nesaudzīgi pretsoļi var mūs pasargāt . . ."

— „Atbraucu te celt jaunu dzīvi. Nu man vairs netīk te dzīvot . . ."

— „Vainīgi ir politiķi. Jau četrus gadus kūdītājiem atļauts darīt, ko vien tie vēlas, un — nesodīti. Viss nu sakrājies, jāizlādējas. Manas vislielākās bažas, ka rudenī par prezidentu varētu ievēlēt Robertu Kenediju, kas kūdītājiem mēģina izdabāt. Tad jau labāk Niksonu vai Hamfriju . . ."

Bet melnais cilvēks, kas strādā balto rajonā, saka tā: „Man ir bailes no mūsu jaunajiem. Viņu vidū daudz kriminālu elementu. Agrāk baidījos pastaigāties tumsā, tagad pat dienas laikā nezinu, kas notiks . . . Kings tomēr bija mūsu cerība, mūsu lielais vīrs."

Jau nākošajā dienā traktori novāc drupas. Zaudējumi ir lieli — 10 milj. dolaru. Kings apbedīts. Iestājies miers. Ar šauteni pie kājas, kā teikts, kaŗavīrs. Tāda ir Čikaga šodien. K. Ezermalietis.

„Nopelnu stipendijas"

Amerikas latviešu apvienības izglītības birojs 11. maijā visu ASV latviešu centru skolās mācību stundu laikā rīko nopelnu stipendiju pārbaudījumus. Ja mācības notiek svētdienās, pārbaudījumus var rīkot arī 12. maijā. Tie paredzēti divās grupās: pamatskolu bērniem līdz 14 gadu vecumam un vidusskolu jauniešiem, kas pārbaudījuma dienā jaunāki par 18 gadiem. Arī bērni, kas latviešu skolu neapmeklē, var šajos pārbaudījumos piedalīties, iepriekš pieteicoties pie skolu pārziņiem, vēlākais līdz 25. aprīlim. Latviešu pamatskolu pēdējo klašu audzēkņiem piedalīšanās ir obligāta, pārējiem pēc vēlēšanās.

Pārbaudījums izstrādāts pēc modernās amerikāņu metodes, atbilžu lapā skolēniem no vairākām izvēlēm atzīmējot pareizo atbildi. Pārbaudījums iedalīts sešās daļās. Katra daļa pamatskolas grupā jāatbild 10 minūtēs, vidusskolas grupā 15 minūtēs, bet gramatikas daļai atļauts divkāršs laiks.

Pirmajā grupā ir vārdu jēdzienu izpratne un nozīme. Kā piemērs minēts vārds „laistīties": no trim sagatavotajām atbildēm jāizvēlas viena pareizā nozīme. Latviešu gramatikas daļā jādod vārdu analize, literatūras nozarē jāzina, kuŗi bija pirmie darbi latviešu literatūrā. Latvijas ģeografijā savukārt jāpasaka, kuŗā apgabalā ir attiecīgās pilsētas, bet Latvijas vēsturē prasīts, kas bijis pirmais Latvijas republikas ministru prezidents. Aktuālitātēs jautāts, kādā amatā ir prof. P. Lejiņš Amerikas latviešu apvienībā — ģenerālsekretārs, referents, konsultants vai priekšsēdis. Šie ir tikai piemēri, bet pārbaudījumā katrā daļā būs 10 uzdevumu pamatskolēniem un 20 vidusskolēniem.

Pārbaudījumu komisijās darbojies skolas pārzinis, vecāku pārstāvis un ALAs izglītības biroja izraudzīts komisijas priekšsēdis, kam būs pārbaudījuma materiāli.

Labākajam darbam pamatskolu grupā piešķirs 250 dol. stipendiju, bez tam 150 un 100 dol. nākošajiem labākajiem, bet 20 stipendiju būs katra pa 50 dol., kuŗu piešķirs labākajiem darbiem atsevišķajos latviešu skolu apgabalos proporcionāli pārbaudījuma dalībnieku skaitam. Vidusskolēnu grupā labākajam darbam piešķirs 500 dol., nākošajiem 300 un 200 dol., un 20 stipendiju pa 50 dol., līdzīgā sadalījumā pa skolu apgabaliem. —bs

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Svētdienas skola un jauniešu grupa darbojas kā parasts.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

28. aprīlī, pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jaunākai grupai.

BRAMPTONĀ

Sestdien, 20. aprīlī, pl. 7 vak. draudzes vakars Grace United baznīcas zālē.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

21. aprīlī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10. 15 abām Bībeles klasēm stunda.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

21. aprīlī, pl. 1.30 p.p. dievkalpojums; Svētdienas skola; jaunatnes grupa.

28. aprīlī, pl. 1.30 p.p. dievkalpojums; Bībeles stunda.

5. maijā, pl. 1.30 p.p. dievkalpojums; Svētdienas skola; jaunatnes grupa.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

Jaunieši, kas apmeklē iesvētes mācību, tiek lūgti ierasties uz mācību 20. aprīlī pie draudzes mācītāja.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-5906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas" Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

21. aprīlī, skautu un gaidu Sv. Jura dienas dievkalpojums.

28. aprīlī dievkalpojums. Pēc tam draudzes dāmu komitejas sēde.

5. maijā dievkalpojums. Paredzams dievgalds un draudzes padomes ievešana amatā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

28. aprīlī, plkst. 11 dievkalpojums. Māc. Elmārs Caune. Ērģeles Velta Barviks.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtīt man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $............
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
.... Paraksts
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Spurainis asarītis

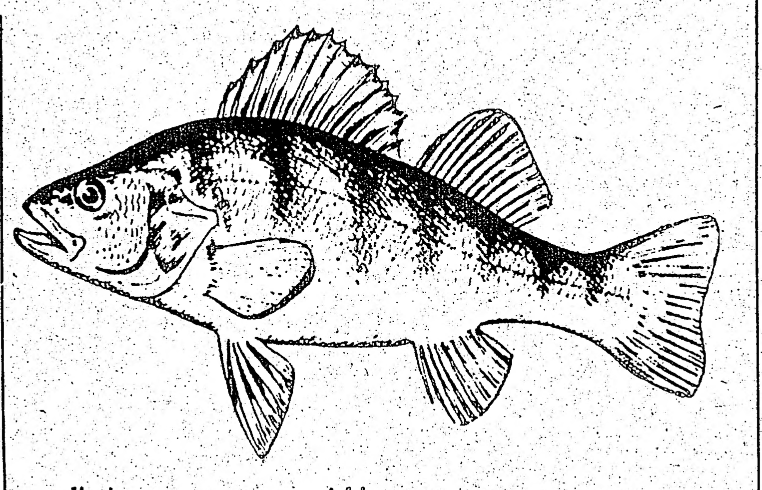

Īsti profesionāli makšķernieki gan rīko sezonas atklāšanas un nobeiguma balles, taču patiesībā viņiem makšķerēšanas sezona katru gadu sākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī. Droši vien, sezonas atklāšanas un nobeiguma svinības viņi rīko tikai tādēļ, lai (piemēram, Toronto) iekļautos pārējo 72 vietējo latviešu sabiedriskā iestādījumu izdarību lokā. Īstam makšķerniekam sezonu var pārtraukt vienīgi ārkārtēji notikumi pasaules politikā vai saimnieciskajā dzīvē. Bet jāšaubās par to, vai profesionāls makšķernieks atteiktos no paredzētā izbraukuma arī tad, kad Rietumu demokratijas beidzot atzītu, ka ar komūnistiem nekādā brālīga sadzīvošana nekad nebūs iespējama, vai arī tai dienā, kad zelta cena Parīzes biržā nokristu uz 12 centiem par unci. Varbūt, vienīgi tai dienā, kad visās latviešu organizācijās nāks ar kopīgu deklarāciju, ka turpmāk ziedojumus vairs nevāks, bet atstās katra tautieša sirdsapziņai dot vai nedot savu ārtavu kopīgajām lietām, arī profesionālie makšķernieki pārsteigumā mēmi plātīs rokas un paliks mājās...

Vienkāršs, mirstīgs caurmēra neorganizēts makšķernieks cauru gadu neklīst apkārt pa pasauli, apkrāmējies ar savām spolēm, āķiem, auklām un kātiem. Ziemas mēnešos, pāris reižu krietni izsalies pie kāda āliņa, viņš savus makšķerēšanas rīkus saliek magoņkoka kumodes apakšējā atvilktnē un nosaka: „Nu tad līdz pavasarim!"

Tā tikai pavasarī vairums makšķernieku iedrošinās atklāt sezonu. Parasti tas notiek tad, kad saule tikko padzinusi no upēm ledu un — kur gadījies, kur ne — nolijis pirmais siltais pavasara lietutiņš. Bez oficiālas pieņemšanas Latviešu namā, bez kāda vietējā politiķa teiktās uzrunas, mastos uzvijas sezonas atklāšanas karogi. Nu var sākties uzbrukums gardai spurainai zivtelei, kuru konservātīvie, liberālie, taisnā ceļa gājēji un šķībās gaitas soļotāji, jā, pat tie, kas neziedo Latviešu namam, pazīst kā dzelteno asari.

Gribētos apgalvot, ka asari ir vispopulārākie makšķernieku lomi. Ka tā ir taisnība, to katrā laikā var apliecināt latviešu namamātes un makšķernieku draugi, kas saņēmuši pa kurvītim garšīgo asaru un pēdējā, bet ne vispēdējā vietā arī visi latviešu kaķi.

Tāpat kā saules zivis, arī asari pieder pie zivju kategorijas, kuru iezemieši dēvē par panfish. Par pannas zivīm te dēvē gandrīz visas, kuras lieluma ziņā bez lielām grūtībām piemērotas cepšanai brūnā sviestā uz parastās vai teflona pannas. Protams, uz pannas var cepināt arī forelīšu bērniņus, bet par sporta zivju makšķerēšanu, kuras ir zem atļautā mēra, neviens sudraba biķeri nedos. Gluži otrādi: par noteikumu pārkāpšanu var iznākt lielas nepatikšanas, no kurām izpestīt nespēs ne latviešu kaktu advokāti, ne arī uz obligāciju izgatavošanu specializējušies oficiālie advokāti. Arī par muļķi izlikties nav ieteicams, jo sods tik un tā būs jāmaksā, un piedevām vēl atņems visus makšķerēšanas rīkus.

Visvairāk asaru Ziemeļamerikā ir Lielo ezeru baseinā. Tie labi ķeras arī Kanzasā, Misūrī, Ilinojā, Indianā, Pensilvēnijā un Atlantika piekrastē no Jaunskotijas līdz pat Karolainai. Mazāk to ir Kalifornijā, Vašingtonas pavalstī un citos rietumu apgabalos.

Kā visām zivīm, arī asariem dažādos apvidos ir dažādi nosaukumi. Populārākais ir dzeltenais asaris, citur to dēvē par sarkano asari, rakūnu asari, zebras asari vai apļoto asari. Kāds nezināms autors to nokristījis pat par noziedznieku. Asarus nav viegli pazīt: apkārt iedzeltenīgajam ķermenim vijas sešas līdz astoņas tumšas svītras. Mugura ir tumši zaļgana, bet astes un sānu spuras sarkani iedzeltenas.

Nekādi īpaši makšķerēšanas piederumi asaru ķērējam nav nepieciešami. Lietot var kuru katru kātu, auklu un spoli. Krasta tuvumā, vai no laivas makšķerējot, dārgu kātu var aizstāt ar turpat krastmalā nolauztu šmauganu krūma zaru. Vispiemērotākā ēsma ir mazas mailītes. Uz maza, sestā vai astotā numura āķīša, uzliek mailīti, kuras garums gan nedrīkst pārsniegt divas collas. Jo mazāka mailīte, jo labāk. Miljoniem asaru izvelk arī ar sliekām, pie tam arī še lielie naktstārpi nav tik labi kā mazās dārza sliecinas. Citi makšķernieki ar labiem panākumiem lieto arī vaboles, mazus vēzīšus, sienāžus un dēles. Protams, asari nesmādē arī dažādos mākslīgos mānekļus — mušiņas un vizulīšus.

Labākā asaru makšķerēšana ir tieši pavasarī — aprīlī un maijā. Pēc ledus pazušanas, siltam laikam pastāvot, asaru bari dodas no lielākajiem ūdeņiem uz upēm un strautiem nārstot. Nārsta laikā, seksa literātūru salasījušos asarus nepiemānīt būs grūti pat viszaļākajam makšķerniekam. Pavasarī, tāpat kā rudenī, asari ķeras visu dienu. Siltajos vasaras mēnešos, kad asari uzturas dziļumā, labākās ir rīta un vakara stundas. Ja makšķernieks savai dzīvesbiedrei paziņo, ka pusnaktī ar draugiem brauks makšķerēt

(Turpinājums 8. lpp.)

GLEZNOTĀJAS ANNAS DĀRZIŅAS NO ASV
IZSTĀDE
no 21. aprīļa līdz 5. maijam
DV namā, 125 Broadview Ave.
Atklāšana 21. aprīlī, pl. 4.30 pēcp.
Atvērta darbdienās no pl. 6 — 10 vak.
Sestdienās un svētdienās no pl. 1 pēcp. līdz pl. 10 vak.
Visus laipni ielūdz apmeklēt
DV Toronto saime

ŠINŠILLAS (Chinchillas)
Augstākā labuma Kanadas dzīvnieciņi vaislai pārdodami
1 pāritis — 280 dol. 1 vīriešu un 4 sievešu k. dzīvnieciņi — 650 dol. bēša krāsas, krustoj., vīriešu k. — 600 dol gabalā.
New Woodbine Chincilla Ranch, tālr. 857-2140, Toronto.

VĪRU ANSAMBĻA
KALVIS
KONCERTI
Sv. KATRĪNĀS — Svētdien, 21. aprīlī, plkst. 4 pēcp. Slovaku zālē, Page un Welland Ave. Ieejas maksa 2 dol.
TORONTO — Piektdien, 26. aprīlī, plkst. 8.30 vak. First Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair Ave. W. pie Avenue Rd.
Ieeja 2.50 dol. Koncertos skolēniem puscenas

DV APGĀDA IZDEVUMI
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja $3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza.... $3.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā $7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs $3.25
T. Krūka — Silaines mežs runā, st. bērniem $2.80
" Tu debesis turi savās rokās... $3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.. $3.90
Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

PARAUGSAIŅI
Cenas ASV dolaros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg 22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolades, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigarettes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonade, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas; 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu 39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. 24.00
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc. 22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. 37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc. 30.75
37 — 4 kg baltie „American' kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. 29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. 51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc. 29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 mārc. 52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc. 27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc. 45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc. 20.00
44 — iepriekšējais sainis dubultots 36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc. 49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncent- cukurs — 38 mārc. 37.00
Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valdībai.
DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p. sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ UN GLEZNĀS
IZNĀKUŠI 3 SĒJUMI:
1. sējums — DZINTARJŪRAS VASARA
2. sējums — UGUNIS UN ASINIS
3. sējums — SVEŠOS CEĻOS UN PAJUMTĒ
Pēdējās Latvijas brīvības vasaras skaisti lirisko noskaņu pēkšņi pārtrauca briesmas — austrumu barbaru iebrukums mūsu dzimtenē. Sajukums valda visā Latvijas dzīvē, kad pēkšņi tas, kas bija vismazvērtīgākais, kļuva ievērojamākais. Tam sekoja nepiedzīvoti asins plūdi un karš. Abas puses dzied un dzejo par Kurzemīti - Dzintarzemi, bet abas nežēlīgi viens otram uzbrūk, līdz beidzot daļai tautas, glābjot dzīvību, jādodas trimdā, kur tos māc izmisīgas ilgas pēc zaudētās dzimtenes.
Nav vairs ilgi, kad iznāks trimdas un vispār latviešu lielākais izdevums par Latviju rakstos un skatos.
Dr. Edgara Adersona
LATVIA in 50 YEARS — LATVIJA 50 GADOS
pāri 500 lappusēm, dubultformātā $19.80
Iznācis jau arī TEIKU 10. sējums, pieprasiet grāmatnīcās.
Jaunā izdevumā atkal iznākušas pilnīgi izpārdotās J. Wihtola un E. Melngaiļa
50 LATVIAN FOLK SONGS $3.00 piano
Pieprasāmas atkal visās grāmatnīcās.
LATVJU GRĀMATA

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas atīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM
- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto.

PĀRZIŅAS NO ASV
ĀDE
5. maijam
adview Ave.
pl. 4.30 pēcp.
pl. 6 — 10 vak.
1 pēcp. līdz pl. 10 vak.
meklēt
DV Toronto saime

inchillas)
ciņi vaislai pārdodami
4 sieviešu k. dzīvniecīni —
ešu k. — 600 dol gabalā.
, tālr. 857-2140, Toronto.

TI
4 pēcp.
elland Ave.
. 8.30 vak.
auditorijā,
Avenue Rd.
s skolēniem puscenas

URE
NAS
3 SĒJUMI:
VASARA
NIS
UN PAJUMTĒ
s skaisti lirisko noskaņu
trumu barbaru iebrukums
visā Latvijas dzīvē, kad
kais, kļuva ievērojamākais.
ūdi un karš. Abas puses
Dzintarzemi, bet abas nezē-
idzot dajai tautas, glābjot
s māc izmisīgas īigas pēc
un vispār latviešu lielākais
skatos.

ARS-
OS
ātā $19.80
s, pieprasiet grāmatnīcās.
s pilnīgi izpārdotās
ija
SONGS $3.00 piano
rāmatnīcās.
ATVJU GRĀMATA

n melnbaltās filmas
kopēšanai
e St., Toronto 4, Ont.

IEŽAM
ūgumu kartes
bu vajadzībām
mmas
etes
esmu lapiņas
ilapas, aploksnes
s, žurnālus
renas cenas.
NODOT LAIKUS.
nerikā
ronto 4, Ont.
(Code 416)

INŠ
moderuma mašīnām
idām svarīi katrā laikā.
rcourt Rd., Toronto.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

K. Dzelzītis — Dzīves krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Avens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Pļavkalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu - Bartoldiju	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģeņevs — Dūmi, rom.	$3.85

491 COLLEGE ST. TARONTO 4. Tālr. 921-7121

Jānis Niedra — Dziedonim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
H. Kreicers — Logi, apceres	$6.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dziesma, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M. Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$3.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — stāstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smieklīņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, manā dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sitpķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Saulbriņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
E. Karlsons — Divi reiz dīvi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Ķēdējā kauja	$6.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ

Kungu krekli īsām piedurknēm
4. gab. kastē
$8.00
776 Yonge St., pie Bloor, Toronto

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪSU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

DAUGAVAS VANAGU NAMS
125 BROADVIEW AVE.
īrē telpas
DEJĀM— KĀZĀM— VIESĪBĀM
Pieprasāmas: M. Ādama kundzei pēc pl.6 vakarā HO6-1517, Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

DĀVINĀSIM

paši sev un sveiksim draugus un paziņas Lieldienās un citās goda dienās ar MAZĀS SERIJAS dzejas izdevumiem, reizē ar to popularizējot jauno dzejnieku dzeju un atbalstot apgādu šo darbu izdošanā.

MAZĀS SERIJAS ietvaros līdz šim iznākuši:
Richarda Rīdzinieka — PATIESĪBU MEKLĒJOT RAKSTĪTAS PIEZĪMES, LASĀMAS SKAĻĀ BALSĪ,
Gundara Pļavkalna — CAURSPĪDĪGAS ĒNAS,
Voldemāra Avena — CAURUMI,
Roberta Mūka — NĀVE UN OTTO,
Serijā pavisam ietilpst 12 izdevumu, un turpmākie sekos katru mēnesi.

Katras grāmatiņas cena ir tikai $1.-, vai visas serijas 12 izdevumu cena $12.-.

Pasūtinot visu seriju līdz š. g. 31. martam, pasūtinātāji saņem par brīvu greznu kaseti šo izdevumu sakopošanai.

NO MŪSU KRĀJUMIEM NELIELĀ EKSEMLĀRU SKAITĀ
PIEDĀVĀJAM

RETAS GRĀMATAS

Latviešu tautas mīklas, sakāmvārdi un parunas	7.20
Latvju sonets 100 gados, antoloģija	3.60
Manceļa sprediķu izlase, vēl tikai 46 eks.	3.20
Br. Kaudzītes — Mērnieku laiki, luksa izdev.	6.80
A. Silgailis — Latviešu leģions	8.80
Ed. Virza — Kārlis Ulmanis, monografija	2.80
L. Dombrovska - Larsena — Uz darbnīcas sliekšņa, gleznotājas pārdomas	4.50

Dabūjamas:
DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TARONTO 4. Tālr. 921-7121

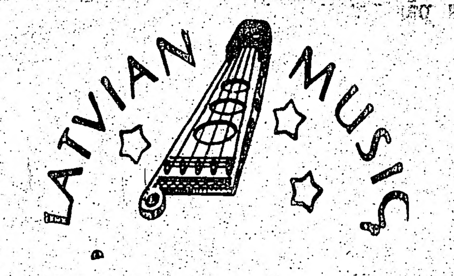

LP 1
Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLĪSTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Zīverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅĀ, solo E. Zīverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BĀLELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LP 2
Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;
K. Baumanis DIEVS SVĒTĪ LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Zīverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDĀT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunvīksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CĪRUĻA VEDĪBAS solo E. Zīverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 3
Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters
Jānis Mediņš ĀRIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; A. Ābele MEDITĀCIJA; J. Vītols 5 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstīgala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

LP 4
Ziemsvētku dziesmas:
Reitera koris ar simf. orķ. diriģents Teodors Reiters
J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENA AUKLES DZIESMA; A. Kalniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 5
Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svita: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6
Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja piegulā, Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvīds Norītis.

LP 7
Ādele Pulciņa-Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Ruševics, E. Vīnerts, A. Ozoliņš.
J. Vītols PIE TAVA AUGSTA BALTA LOGA; AIZVER ACTIŅAS; MAN PRĀTĀ STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8
Marisa Vētras dziedoņi, A. Štrombergs, klavieres.
A. Štrombergs LOKATIES, MEŽU GALI, M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Līcīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; T. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Štrombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Štrombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Ķivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Štrombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Ķivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MADI ĶERA A. Ķivlenieks; A. Štrombergs APSEGLOJU MELNO KUILI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIESTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Ķivlenieks, J. Cīrulis.

LP 9
Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa un meitiņa, 6. Kara kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čakstītes dziesma, 10. Pavasara ganības, 11. Gļomeņa precības.
6 tautas dziesmas:
Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDĀJ' TAUTU TĪRUMĀ; ES NEIETU TO CEĻIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10
Ernests Māršaus, tenors, Vallija Reizniece-Baranoviča, klavieres.
P. Šuberts SĀPES UN CERĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME; ARĀJA TICĪBA; J. Kalniņš MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA.
Latviešu karavīrs tautas dziesmās
J. Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDĀJĀS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KARĀ AIZIEDAMS; J. Vītols APKĀRT KALNU GĀJU, ČŪČI, MANA LĪGAVIŅA.

LP 11
Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DĀRZS, IR VIENS VAKARS, PIESKAŅA, MĪĻA SKŪPSTS. Ludmila Šepe-Eše, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 12
Ksenija Bīliņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.
Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMAS: Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.
8 tautas dziesmas:
Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI, [illegible]AIĻA MEITA; A. Plīčs SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZĪLE BRECA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJĀ, ANCĪT, AIJĀ, Tenora solo.

LP 13
J. Graubiņš — Lāčplēšu dziesma. K. Lietiņš — Tikai viena dziesma. J. Cimze — Seglo, māsiņ, kumeliņu. Vīru koris Kokle. Diriģ.: E. Māršaus 1., 3. / E. Smalkais 2. A. Kalniņš — Brīnos es. P. Šuberts — Pasaciņa. E. Māršaus, tenors. J. Vītols — Bālais mēness, Debess lotoss, A. Raiskuma, soprāns. Ā. Ore — Daugaviņa māmuliņa. J. Norvilis — Piebaldzietes precinieks. Vīru koris Kokle, diriģ. E. Māršaus, L. Garūta — Rīga dimd, Pūt, vējiņi. Duets: A. Raiskuma un E. Māršaus. A. Kalniņš — Ak tu mazais akotiņis. J. Vītols — Visi mani radi raud. A. Raiskuma, soprāns. P. Līcīte — Tumša nakte, zaļa zāle. E. Māršaus, tenors.

LP 14
Kas tie tādi. M. Lavri — Lāčplēšiem, Dzimtene. G. Verdi — Trubadūrs, Traviata. A. Jurjāns — Nevis slinkojot. Jāz. Mediņš — Baudi zaļo jaunību. Ā. Ore — Meldermeitiņa. P. Šancbergs — Es dziļi glāzē ieskatījos. Ch. Gounod — Fausts. V. Zommers — Vai gudrās dabas mājiens, Laiks steidzas prom. Ādolfs Kaktiņš, baritons, ar simf. orķestri.

LP 15
Jānis Mediņš — 2 Spīdolas ārijas no op. Uguns un nakts: Es esmu es, Dzer manu dzidrumuņ 6 dejas no baleta Mīlas uzvara: Baltā roze, Rožu valsis, Vijolītes, Tulpes, Majpuķītes, Komiskā deja. Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, Latviešu simfoniskais orķestris. Diriģents — autors.

LP 16
E. d'Albert — Ieleja. R. Wagner — Tanheizers. A. Bizet — Karmena. Ch. Thomas — Hamlets. Conradi — Vīna dziesma. Ādolfs Kaktiņš ar simf. orķestri — Maziņš biju, neredzēju, Līgo virkne, Puiši jāja piegulā, Šitā, zēni, mums dzīvoti. Mariss Vētra ar orķestri — Ej, saulīte, drīz pie Dieva (2. variants). Amanda Liberts-Rebane ar orķestri.

DABŪJAMAS
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
CENA $5.50 + 5% PST.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

J. Ozoliņa orķestris — Viltīgās acis. Stereo $7.00
Meitene, zeltene, Viltīgās acis, Nekas nav tik jauks, Kvēlo, pagale, Plaukstiņpolka, Čūči mana līgaviņa, Metieniņš, Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme, Gājputni, Meitene, tumšmate, Gadi, gadi, Jandaliņa smaids.

DEJU MŪZIKA
J. Ozoliņa orķestris — Sapņo par mīlu un Gauju. Stereo $7.00
Ugunskurs, Skaists bij tas laiks, Dēls pārveda līgaviņu, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Tūdaliņ, tagadiņ, Virši zilie, Paliec sveika, baltā bērzu birze, Sveika Gauja, Mugurdancis, Ko, runcīt, tu domāji?, Mūsu mīla bij sapnis, Ozolīti, zemzarīti.
H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5. Stereo $5.50
Sen tas bij, Neaizmirstamais skūpsts, Atceries, meitenīt, Pērses meitene, Lakatiņš zilais, Brūklenājs, Polka, Bij Jāņu nakts, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Draugs, nejautā, Tur es dzēru, Šķiršanās.
L. Gleške — Latviešu tautas dziesmas—kokles pav. Mono $5.00
Stāvēju, dziedāju, Es, maza meitiņa, Dzēráj' puisis bēdājāsi, Kam der kalni, kam der lejas, Saulīt vēlu vakarā, Man deviņi rožu dārzi, Divi, divi, kas tie divi?, Tek saulīte tecēdama, Zied ievina, ābelīte, Dzeguze kūko, Es adīju raibus cimdus, Lēni, lēni jūra krāca, Vakars nāca, vāverīte, Maza, maza es meitiņa.
Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mūžīgais — A. Kalnājs. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējiņš — A. Kalnājs.
Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Orātorijas „Svētīti ļaudis" prologs. Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.
Verena Stelps - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Ķeniņš. Sonatina — J. Mediņš.
Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5.50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.
H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
Sen tas bij. Neaizmirstamais skūpsts. Atceries meitenīt. Pērses meitene. Lakatiņš zilais. Brūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēlreiz, draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.
Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpinrasā. 15. divīzijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.
Alfreds Poriņš — Teiksma. Mono $5.00
Pūt vējiņi. Ar laiviņu ielaidos. Div dzelteni kumeliņi. Visiem rozes dārzā ziedēj. Ai, zaļāi līdaciņa. Saulīt' tecēj', tecēdama. Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu romance. Liepu tēja. Kad nāksi atkal.
Vīru koris VIESTURS. Mono $4.50
(No 1959. g. — 1965. gadam iedziedātā 21 dziesma)
Lai vētra krāc. Šurp brāļi. Karš. Uguns milna. Jaunība. Miglā. Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dzelmju snauda. Pūtin pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta līgaviņa. Aijā manu vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bāliņi. Viens gans nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju biržu sesku. Kalējiņi bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. Albertiņa. Solists: J. Barušs.
Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis
KOKLĪTES SKANĒJA. Mono $4.50. Stereo $5.50
Koklītes skanēja. Trīs sidraba upītes. Puri, puri, meži, meži. Ēdiet, govis, zaļu zāli. Ganīdama saganīju. Dancis Nr. 3. Kāzu balss. Velc, pelīte, saldu miegu. Oi, agleit, agleit. Aiz kalniņa mēnestiņis. Laid iekšā, saimeniece. Koklīte skanēja. Balti gulbji satupuši. Talka, talka, liela talka. Sēju jauku rožu dārzu. Pirmā diena, otrā diena. Noriet saule vakarā. Kam tie kalni. Kam, liepiņa, tu nolūzi. Cīrulīti, mazputniņ. Kamoliņdeja.
Antons Ķivlenieks. Mono $5.00
(Latviešu tautas dziesmas un dejas kokles pavadījumā)
Cielava, baltgalve. Cīruli, cīruli. Vāverīte. Aiz kalniņa dūmi kūp.Smīkls man. Visi ciema suņi rēja. Ciema dailā sērdienīte. Teci, teci, kumeliņi. Pieci gadi kalpiņš biju. Mugurdancis. Stoveju, dzīdoju. Aiz azara bolti bārzi. Myus cīma meitiņa. Gara mana šī naksniņa. Redz' kur jāja. Puiši, puiši. Vai, māmiņa. Rikšu bēri es palaidu. Jandāliņš.
Meiteņu kvintets — ROTA. Stereo 5.50
Latviešu tautas dziesmas: Jo dziedāju, jo skanēja. Ai, saulīte. Saules teiksma. Visiem rozes dārzā zied. Kālabadi galdiņam. Švāģera meitiņa. Kūko, mana dzeguzīte. Nāk rudentiņš. Ej projām, ledutiņ. Pus vasaras es dziedāju. Trīcēj' kalni. Beidzamāsi rozes sēju. Lūdzami, ļautiņi.
Vera Leinvebere — klavieres. $5.25
J. Vītols — Variācijas un T. Ķeniņš — Sonāta.
DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

✝

Mūsu mīļais draugs

vltn.

Edgars Baumanis

šķīries no mums 1968. gada 13. aprīlī.

DRAUGI TORONTO

✝

Aizsaules pulkiem pievienojies mūsu apvienības loceklis — kaŗa lidotājs

vltn. **Edgars Baumanis**

dzimis 1912. gada 15. jūnijā Katvaru pagastā,
miris traģiskā nāvē 1968. gada 13. aprīlī Toronto.

Per aspera ad astra

Mīļā piemiņā paturēs

LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA KANADĀ

Berlinē atkal studentu nemieri

NEMIERĪGA KLUSĀ NEDĒĻA BIJ. VĀCIJAS GALVASPILSĒTĀ, KUR NĀVĪGI SAŠAUTS KREISAIS STUDENTU MUSINĀTĀJS DUČKE

Kad visa kristīgo pasaule Lielajā piektdienā ieturēja mieru un klusumu, Rietumberlīnē pēkšņi izcēlās lielāka apmēra kreiso studentu nemieri. Iemesls tam bija viņu vadoņa, visai komūnistiski noskaņotā anarchista Rudolfa Dučkes sašaušana galvenajā Rietumberlīnes ielā Kūrfirstendammā. Demonstranti ar „Molotova kokteiļi" aizdedzināja pretkomūnistiskā Špringera preses koncerna namu. Eksplodēja arī benzīna tanks, iepretim galvenajam apgāda namam, kas atrodas tuvu kauna mūrim. Aizdedzināts arī kāds ducis laikraksta piegādes spēkratu. Izlaužoties cauri policijas nosprostojumam, demonstranti svieda akmeņus un Molotova kokteiļus pret apgāda galveno namu, bet vēlāk tos atspieda atpakaļ. Ap 2000 policistu atbrīvoja ielas ugunsdzēsējiem. Demonstrantu skaits oficiāli lēsts uz 5000.

Dučki smagi sašāva, kad viņš atstāja sociālistisko studentu apvienības mītni. Viena no trim lodēm iestrēgusi viņa smadzenēs. Ārsti lodi gan izoperēja, bet 28 gadus vecā kreiso studentu barveža un nemieru organizētāja stāvoklis joprojām palika bezcerīgs. Špringera koncerns, kas izdod lielu skaitu Rietumberlīnes un Rietumvācijas laikrakstu, jau bija Dučkes vadīto un musināto kreiso studentu iznīcināšanas mērķis. Dučke apprecējis kādu Čikagas drogista meitu, kurai Rietumvācijas kanclers Georgs Kīzingers un Rietumberlīnes pilsētas lielvecākais par atentātu paziņojis ar telegrammu. Arī Dučkes sašāvējs Josefs Bachmans ievainots un pēc apcietināšanas ievietots cietuma slimnīcā. Domā, ka viņu ietekmējusi Dr. Martina Lutera Kinga nogalināšana Memfisā, tādēļ Bachmans līdzīgā kārtā vērsis ieroci pret kreiso studentu kūdītāju Dučki.

Baidās, ka Dučkes sašaušana un ar to izraisītie kreiso studentu nemieri varētu izsaukt labā spārna grupu pretakciju, sevišķi pēc uzbrukuma Špringera apgādam. Kreisie pārmet apgādam, ka tas kultivējis politiskus apstākļus, kuri izsaukuši atentātu pret viņu barvedi Dučki. Berlīnes notikumi atbalsojušies arī Hamburgā, Frankfurtē, Minchenē un Esenē, kur galvenokārt iznāk Špringera koncerna laikraksti, kur kreisie mēģināja noblokēt laikrakstu piegādes mašīnas. Frankfurtes policija nemierniekus izklīdināja ar ūdens strūklām. Piezīmējams, ka Špringera koncernam ir liela ietekme uz Rietumvācijas sabiedrisko domu. No 8 Rietumberlīnes laikrakstiem Špringeram pieder puse, tāpat daudzi laikraksti visos lielākajos Rietumvācijas centros.

Uz demonstrācijām, protams, tūlīt reaģēja Austrumvācija, protestējot pret Rietumvācijas jaunā iekšlietu ministra Ernesta Bendas atrašanos Berlīnē. Austrumvācijas ārlietu ministrs izteicies, ka Benda ieradies Rietumberlīnē „organizēt policijas terroru".

Dučkes sašāvēja Bachmana māte apzīmējusi savu 23 gadus veco dēlu par komūnistu nīdēju, bet pats Bachmans teicis, ka nevarējis ciest Dučki tā komūnistiskās pārliecības dēļ. Bachmans bija ieradies Berlīnē no Minchenes, kur strādā par krāsotāju. Viņš dzimis Reichenbachā, tagadējā komūnistu Austrumvācijā, kur izcietis vajāšanas.

Kreisie studenti Rietumberlīnes radioraidītājā pilsētas amerikāņu sektorā uzvilkuši sarkanu karogu un pieprasījuši atcelt amerikāņu kontroli raidījumiem. Raidītāja ēkai tie ar akmeņiem izdauzījuši logus.

Rietumvācijas kanclers Kīzingers pārtrauca savu Lieldienu atvaļinājumu un atgriezās Bonnā, lai sekotu notikumu tālākajai attīstībai un būtu gatavs valsts drošības nosargāšanai, ja starp labo un kreiso spārnu izraisītos asākas sadursmes.

Spurainis asarītis

(Pārnesums no 6. lpp.)

asaŗus, tad tam prātā ir vai nu zolītes partija, vai arī rokas izmēģināšana pokera spēlē, jo naktī asaŗus neviens nemakšķerē. Asaŗi nav nekādi ar vientulības vai citām sarežģītām problēmām apkrauti vientuļnieki. Tie uzturas baros. Tur, kur izvilkts viens asarēns, drīz vien piekodīsies arī citi. Nārsta laikā lielos barus viegli atrast ezeru krastmalās, sēkļos, upju ietekās, upītēs un strautos. Pēc nārsta asaŗi sadalās mazāka apmēra ekskluzīvos klubos ar vismaz 12 biedriem katrā, bet šo asaŗu sabiedrisko iestādījumu skaitliskais sastāvs var būt ļoti mainīgs, jo organizētie un neorganizētie makšķernieki to cenšas visiem spēkiem samazināt. Mazāki bariņi vasarā jāmeklē atvaros, zem aizsprostiem, patiltēs un pie nogrimušiem kokiem un siekstām. Ezeros tie būs atrodami dziļākos līčos, kanāļos, bedrēs un vietās, kur ezers no sekluma strauji pāriet dziļumā. Pavisam mazie asarīši arī vasarā atrodami piekrastes zālājos, bet lielākie noteikti jāmeklē 20 — 50 pēdu dziļumā. Rudenī tie atkal atgriežas seklākos ūdeņos.

Lielais makšķernieku vairums, uz asaŗiem ejot, lieto pludiņu, jo asaŗus par noziedzniekiem dēvē, varbūt tieši tādēļ, ka tie ir lieli bandīti ēsmas nozagšanā. Āķis ar ēsmu jāiemet tā, lai tas atrastos vai nu pie pašas gultnes dibena, vai arī tikai nedaudz virs ūdenszālēm. Kad asaris sāk knibināties ap ēsmu un pludiņš par to nekavējoties ziņo, tad vairs nav nekāda ilgā gaidīšana. Makšķerniekam jānoskaita divi vai divarpus, jāpiecērt un jāvelk aukla laukā.

Makšķerējot ar mākslīgiem māneķļiem jāievēro, ka asaŗi pēc dabas ir ļoti slinki radījumi. Viņi ir īsti miegamices, tādēļ strauji ietītas auklas ēsmai tie pakaļ nedzīsies. Aukla jāietin pavisam lēni, palaikam drusku paraustot, jo tā var nekustīgo asarēnu sadusmot. Asaris nav liels cīnītājs. Reiz piekēries, tas bez lielas ceremonijas uzvelk balto karogu un pārceļo uz makšķernieka somu.

Paši lielākie asaŗi sasniedz 2 vai 3 mārciņu smagumu, bet tādi eksemplāri ir liels retums. Parasti asaŗi sveŗ ap mārciņu, drīzāk zem mārciņas. Tur, kur to skaits ir ļoti liels, tie izaug tikai līdz pāris unču smagumam. Vislielāko asari 1865. gadā izvilcis Dr. C. Abots: 4 mārciņas un 3½ unces smagais rekordloms dakterim piekēries pie Bordentaunas, Ņudžersijā. Ar šo lomu dakteris, ja vien nebūtu nomiris, varētu lielīties vēl šodien.

Asaris ir viena no visgardākajām saldūdens zivīm. Baltā, saldā gaļa viegli nolobās no asakām. Grūtāk asaŗus ir atbrīvot no zvīņām. Atzvīņošana un iztīrīšana jāizdara tikmēr, kamēr loms vēl nav apžuvis.

Labākā vira iznāk no svaigiem, nesaldētiem asaŗiem. Tos notīra un vāra kādas 15 minūtes sālsūdenī, kuŗam pievienoti melnie pipari, lauru lapas un dillītes. Izlaižot viru caur sietu, atšķir izvārītos asaŗus. Virā ieliek sīki sagrieztus kartupelīšus un pāris karošu sviesta. Kad kartupelīši mīksti, pievieno no asakām attīrītos asaŗus un sīki sakapātus lociņus. Katram viras šķīvim nāk klāt vēl pa karotei skāba krējuma. Viens viras šķīvis pat izlutinātākajam gardēdim būs par maz.

A. Pelēkais

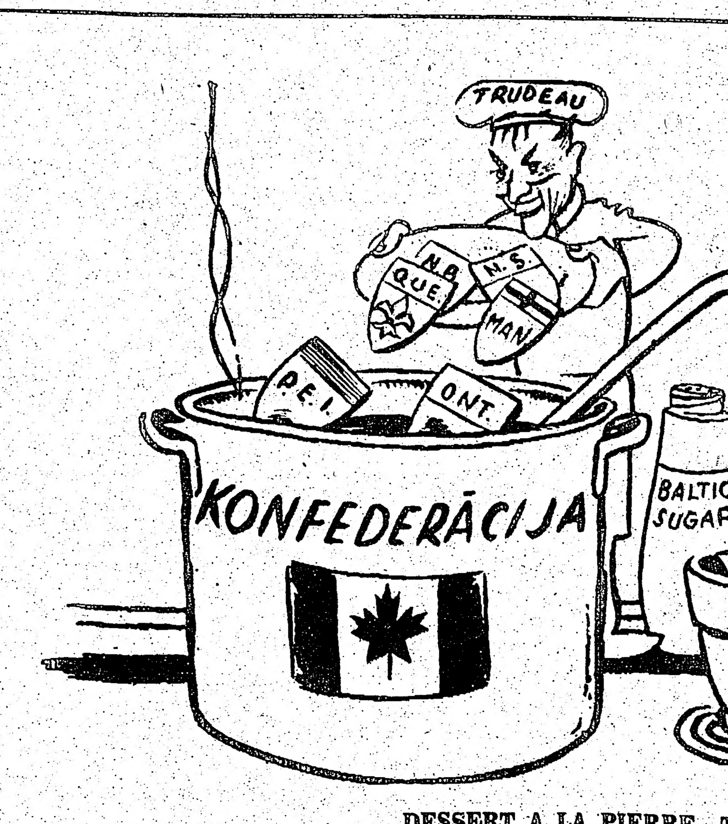

DESSERT A LA PIERRE TRUDEAU

Jaunā Kanadas liberāļu partijas vadītāja piekritēji Pjēra Trido personā saskata ministru prezidentu, kas sekmēs vienotu Kanadu ar izlīdzinātu opozīciju. Pagaidām šī opozīcija tomēr liela, pat paša partijā, jo divi ministri jau atteikušies no amatiem, nevēlēdamies darboties Trido vadītā kabinetā.

Ed. Kelša karikatūra

Arī Toronto iespējama nemierīga vasara

NĒĢEŖU AKTIVITĀTE DR. KINGA BĒŖU DIENĀ

„Dedziniet, nāvējiet, šaujiet baltos mežoņus!" — šādi saucieni pirmo reiz atskanēja Toronto, kad pie ASV konsulāta bija sapulcējies bars nēģeŗu, lai izteiktu protestu par atentātu Memfisā. Ka šie draudi nebija adresēti tikai ASV baltajiem, rādīja redzamāko Kanadas nēģeŗu tendenciozie apgalvojumi, ka arī Kanadā pastāvot „rašu naids". Viņi gan nevarēja paskaidrot, kādā veidā šis „naids" izpaužas, bet aprobežojās tikai ar kailiem apgalvojumiem. Nav šaubu, ka šo „naidu" vajadzīgā brīdī būs iespējams izprovocēt, tikko nēģeŗi saviem pasākumiem jutīsies sagatavoti.

Raksturīgi ir pazīstamā Kanadas profesionālā nēģeŗu futbolista Teda Vatkina apgalvojumi. Viņš spēlē Hamiltonas „Tīģerkaķos" (Tiger - Cats). Pēc pārcelšanās pagājušajā gadā no Otavas uz Hamiltonu, par ko bija neapmierināta Kanadas futbola līga, Vatkins tagad paskaidroja, ka juties laimīgs atstāt Otavu, jo tur pastāvot „diskriminācija pret nēģeŗu spēlētājiem". Pirms agresīvās demonstrācijas pie ASV konsulāta Vatkinam un citiem vietējiem nēģeŗu vadoņiem bija divas stundas ilga apspriede „Trinidades klubā". Žurnālistiem viņš atteicās sniegt kādus paskaidrojumus, bet pārējie komitejas locekļi apgalvoja, ka vienīgi Vatkins pilnvarots tādus dot. Uz kuŗu pusi sliecas Toronto nēģeŗu simpatijas, liecina arī uz vietas saziedotie 400 dol. ASV pilsētu dedzināšanas organizātoram Rapam Braunam, kas sēž cietumā un netiek laukā, iekām nav iemaksāta 100.000 dol. drošības nauda.

ASV konsulāta durvju priekšā demonstranti bija nolikuši melnu zārka maketu ar steigā uzskicētu Dr. Kinga ģīmetni. Šis „oriģinālais" izdomājums pierakstāms vietējai Afroamerikāņu progresīvajai savienībai, kuŗa ir galvenā Toronto nēģeŗu aktīvizētāja. Kad pūlis izklīda, „veltes" palika pie konsulāta priekšdurvīm. Atzīmējama arī futbolista Teda Vatkina ciniskā lielīšanās, pielīdzinot sevi Rapam Braunam. „Es tāds jūtos," viņš paskaidroja, „esmu cīnītājs!" ASV pašreiz kļūstot karsti, bet arī Kanadā jau jūtams siltums...

Vēl atklātākus draudus izteicis otrs Kanadas „afroamerikānis" — komitejas loceklis Dons Blekmans, aicinot līdzīgajām akcijām kā ASV, lai uzvarētu baltos un nostādītu melnos „īstajā vietā." Blekmana lielīšanās laikā pūli uzraudzīja ap 10 Toronto pilsētas policistu, mudinot mītiņu ātrāk izbeigt, lai netraucētu satiksmi.

Pie jaunā Toronto pilsētas valdes nama Dr. Kinga bēŗu dienā bija sapulcējušies ap 10.000 sērotāju, lai ieturētu vienu minūti klusuma brīdi Memfisā nogalinātā nēģeŗu mācītāja godināšanai. Kāds melnais izteicās, ka nēģeŗi ar Kinga nāvi zaudējuši savu mesiju. Ap 800 dalībnieku piedalījās piemiņas dievkalpojumā Sv. Džēmsa katedrālē, pēc tam devās uz pilsētas valdes namu. Dr. Kinga fonda pr-dis Stenlijs Grizle neaizmirsa pūlim atgādināt, ka arī Kanadā eksistējot „rašu problēma", un kamēr tāda pastāvot, neviens nedrīkstot rādīt ar pirkstu „uz kādu citu"...

Kamēr Kanadas nedaudzie nēģeŗi runāja tikai par „rašu problēmām", ASV jau daudzmaz aplēsti „problēmiešu" radītie zaudējumi, kuŗi nodarīti ar dedzināšanām Dr. Kinga nāves ilumināšanai. Dedzināšanas un laupīšanas jau skārušas ap 90 ASV pilsētu, nodarot nekustamo īpašumu zaudējumus vien par 30 milj. dolaru, kā pavirši aplēsts pēc apdrošināšanas saibedrību ziņām. Nekārtības atjaunojušās Bafalo nēģeŗu rajonos, kur jauniešu bandas uzsākušas laupīšanas. Pilsētas ugunsdzēsēji atrodas trauksmes gatavībā. Apcietinātas 35 personas. Sanfrancisko reģistrēta nēģeŗu snaiperu aktīvitāte. Nošauts kāds autobusa vadītājs. ASV austrumu krastā, Džeksonvillā, baltie jaunieši, braucot automašīnā, nošāvuši kādu nēģeŗu padsmitnieku pārtikas veikala priekšā. Turpinās degt Baltimora, kaut pilsētas drošībai iesūtīti 10.000 federālie palīgspēki. Čikagā rosīgi turpinās nodedzināto ēku drupu nogrāušana, jo tās apdraud gājējus un satiksmi. Sinsinati par „policijas stundas" neievērošanu nakts tiesā piespriests sods 3 pirmajiem noteikumu pārkāpējiem, kas notiesāti uz 1 gadu cietumā un 500 dol. naudas sodu katrs.

Čikagas apgabala cietuma priekšnieks izteicies, ka nekad vēl nav redzējis tik naudīgus cietumniekus kā tagad sakarā ar pilsētas dedzināšanām. 1800 personu, kuŗas arestētas divās svilināšanas dienās, iemaksājušas kopā 85.000 dol. drošības naudas, lai tiktu laukā no cietuma līdz tiesas dienai.. Pat apcietinātie padsmitnieki caurmērā bijuši spējīgi iemaksāt vairāk nekā 100 dol. drošības naudu katrs.

Speciālās prezidenta Džonsona ieceltās nēģeŗu nemieru izmeklēšanas komisijas pārstāvji kādā intervijā izteikušies par steidzamu rīcību, lai novērstu apstākļus, kuŗi izsaukuši dedzināšanas visās ASV. Par tādiem min bezdarbu un nabadzību nēģeŗu apdzīvotajos pilsētu rajonos.

Vai arī Kanadas nēģeŗus par dedzināšanu spiež runāt nabadzība, ja tie vienā pašā sanāksmē ASV pilsētu dedzināšanas kūdītājam Repam Braunam spējīgi saziedot 400 dolaru?

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES GALDA TENISĀ

notiks 21. aprīlī plkst. 10 rītā Latviešu namā Toronto (491 College St.). Piedalīties aicināti visi latviešu galda tenisisti ASV un Kanadā.

Lieldienas Jeruzalemē un Čechoslovakijā

Tūkstošiem svētceļnieku un tūristu Lieldienu dievkalpojumos drūzmējās Jeruzalemē. Pilsētā valdīja priecīga pacilātība, jo šis bija pirmās Lieldienas kopš pērnā gada jūnija īskaŗa vairs nedalītajā svētajā pilsētā, kuŗa 20 gadu bija dalīta starp žīdiem un arabiem. Tagad to pārvalda tikai žīdi. Nav ziņu par starpgadījumiem, kaut Izraēlas armijas un policijas daļas atradās trauksmes stāvoklī, baidoties no arabu sabotažas mēģinājumiem.

Tūkstošiem žīdu bija aculiecinieki Pūpolu svētdienas kristīgo procesijai ceļā, pa kuŗu Jēzus iejāja Jeruzalemē. Svētceļnieki cauri Sv. Stefana vārtiem devās pa to pašu ceļu, pa kuŗu žīdi pērnvasar iebruka vecpilsētā pēdējo dienu cīņās par Jeruzalemi, virzoties gaŗām arī kritušo žīdu kaŗavīru piemineklim. Dziedādami „Ozianna", svētceļnieki gāja cauri milzīgajai arkai, kuŗa daļēji sapostīta kaŗā un pa Via Dolorosa nonāca vecpilsētas Sv. Annas baznīcas pagalmā, kur notika svētbrīdis.

Čechoslovakijas katoļu baznīcas Lieldienās bija pārpildītas ar dievlūdzējiem, kuŗi cer, ka jaunais režīms ievēros solījumu un dos tautai pilnīgu reliģisku brīvību. Prāgas diocēzes bīskaps Frančišeks Tomašeks Sv. Vitus katedrālē teica svētrunu galvenā altāŗa priekšā, atstājot spredikkrēslu tukšu, kāds tas bijis jau visus pēdējos 20 gadus. Tas bija simbolisks žests pret padzīto kardināli Jozefu Beranu, kuŗu komūnistu režīms pēc varas pārņemšanas ieslodzīja, kardinālim pēdējo svētrunu teicot tieši Sv. Vitus katedrālē, kur viņš aicināja katoļus sekot tikai vienam — Dieva likumam. Tagad kardinālis uzturas Romā. Viņa atgriešanās Čechoslovakijā ir galvenais sarunu punkts starp Prāgas pašreizējo valdību un Vatikānu.

Pāvests Pauls VI savā Lieldienu vēstījumā aicināja izbeigt kaŗu Vietnamā un rašu naidu. Ap 250.000 svētceļnieku Vatikāna Sv. Pēteŗa laukumā piedalījās pāvesta vadītajā Lieldienu mesē, saņemot pāvesta svētību.

BEIGSIES POLICIJAS LIELVARA

Čechoslovakijas komūnistu partija, kuŗa tāda ir vairs tikai vārda pēc, ja lieto Maskavas mērauklu, atrodas ceļā uz policijas valsts beigām. Valsts iekārtas pārveidošanas programmā paredzēts šķirt valsts varu no drošības policijas funkcijām. Tas nozīmē salauzt pastāvošo iekārtu, kuŗu praktizē visas komūnistiskās valstis, ka slepenā policija iejaucas it visur un savos taustekļos tur visu sabiedrību, būdama valsts valstī. Jaunā Čechoslovakijas programma paredz, ka valsts drošības organa vienīgais uzdevums ir aizsargāt valsti pret naidīgu rīcību no ārpuses. Čechu komūnistu partija deklarējusi, ka katram pilsonim jābūt drošam, ka savu domu un pārliecības dēļ nekļūs par valsts drošības policijas uzmanības subjektu. Šo organu nedrīkst izlietot, lai atrisinātu iekšpolitiskus jautājumus. Tāda ir partijas vadītāja Aleksandra Dubčeka politiskā platforma, kuŗu pieņēmusi partijas centrālā komiteja.

Jaunā partijas programma jau publicēta laikrakstos, cita vidū uzsveŗot tiesības izceļot uz ārzemēm un pieļaut politisko partiju legālu darbību. Uzsvērtas arī garantijas pret varas koncentrēšanu vienas personas vai organizācijas rokās. Ārlietu politikā Dubčeka programma paredz Čechoslovakijas aktīvāku Eiropas politiku, lai izmantotu ģeografisko stāvokli un saimniecisko gatavību. Jaunajā Čechoslovakijas kursā nav noliegta alianse ar Maskavu un pārējo komūnistisko pasauli, bet piebilsts, ka šis attieksmes pamatojas uz suverēnitāti un vienlīdzības tiesībām. Atcelta arī cenzūra. Jaunais preses likums stingri noteic, cik lielā mērā valsts vara drīkst iejaukties preses kompetencēs.

Rietumvācija paziņojusi, ka ir gatava runāt par 1938. gada Minchenes pakta oficiālu anullēšanu, ar kuŗu Sudetijas apgabalu pievienoja toreizējai Vācijai. Pēc Vācijas sakāves otrā pasaules kaŗā Minchenes pakts automātiski beidza eksistēt, taču Bonnas formālā atteikšanās no Sudetijas uzskatāma par vēlēšanos nostiprināt ciešākas attieksmes ar Čechoslovakiju, kuŗas ārlietu ministrija Rietumvācijas notu gan nav komentējusi.

Straujā virziena maiņa Čechoslovakijā par jaunu satraukusi Kremļa valdniekus. Steidzīgi sasaukta Pad. savienības komūnistu partijas centrālās komitejas sēde, lai apspriestu jauno starptautisko situāciju un plaisas komūnistu pasaulē. Partijas ģenerālsekretārs Leonīds Brežņevs atklāja sesiju ar plašu ziņojumu par pašreizējo stāvokli, kas prasa daudzu steidzamu problēmu atrisināšanu. Pagaidām nav oficiālas informācijas par apspriedes lēmumiem, bet domājams, ka tie centrējās vairāk uz politiskajām reformām Čechoslovakijā, nekā uz aktuālo miera jautājumu Vietnamā.

TURPINA MEKLĒT DR. KINGA SLEPKAVU

Amerikāņu FBI cītīgi meklē nēģeŗu mācītāja un miermīlīgā tiesību cīnītāja Dr. Martina Lutera Kinga slepkavu. Domā, ka tas varētu būt 37 gadus vecais Eriks Staro Galts no Alabamas. FBI birojs Vašingtonā atteicies par viņu kādus komentārus sniegt, bet informētas aprindas apgalvo, ka Galtu tur aizdomās. Galts bieži redzēts baltā Mustanga modeļa automašīnā ar Alabamas numuru, kas izniegts Birminghamā, viņa pēdējā dzīvesvietā. Reportieŗi sameklējuši Galta adresi, bet kaimiņi izteikušies, ka viņš nav vairs redzēts kopš trīs mēnešiem. Atentāta dienā tāds pats balts Mustanga auto redzēts Memfisā, tuvu notikuma vietai. Atbrīvoti 4 citi aizdomās turētie; divi no tiem bijuši jurisprudences studenti, trešais kāds „plikgalvis", bet ceturtais — priesteris.

● Pad. savienība ziņo, ka sarkanā Ķīna nelikumīgi aizturējusi krievu tankkuģi ar kravu Ziemeļvietnamai. Pekingai izteikts protests. Padomju aģentūra TASS piezīmē, ka ķīniešu kaŗavīri uzlauzuši tankkuģa klāja durvis un lietojuši varu pret kuģa kapteini un apkalpi.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Toronto, Skarboro, pilsētas tēvi paredzējuši izveidot 1250 akru zooloģisko parku, kuŗa pirmo daļu ar 600 dzīvniekiem varētu pabeigt līdz 1973. gadam. Parkā ierīkos klimata kontroli, un zvēri tajā dzīvos brīvībā, bez sprostiem, pēc Eiropas zooloģisko dārzu parauga. Līdzšinējais 4 akru zooloģiskais dārzs Riverdēlā, kuŗā saspiestībā un daļējā netīrībā mīt ap 1000 zvēru un putnu, izpelnījies daudzas negātīvas atsauksmes un gaušanos presē par nepiemērotību. Paredzētajā parkā, Rūžvalejā, dzīvniekus no apmeklētājiem atdalīs ar sausiem vai ar ūdeni pildītiem grāvjiem, kuŗu lielums un dziļums atkarāsies no nožogojamo dzīvnieku lieluma un spējas lēkt.

★ Saskaņā ar statistiskajiem datiem par pērnā gada pasaules tirgu, Kanada pārspējusi Japānu eksportā un ierindojusies 4. vietā pasaules valstu vidū. 1967. gadā Kanadas eksports sasniedzis 10, 55 bilj. dolaru. Pirmajā vietā eksporta ziņā ir ASV ar 31,25 bilj. dolariem, otrā Rietumvācija, bet trešo vietu ieņem Anglija, kuŗas eksports no 14,1 bilj. dolaru 1964. gadā sarucis uz 13,8 bilj. dolaru pagājušajā gadā.

★ „Miera pravieši" Toronto nesnauž. Sakarā ar plašajiem nemieriem Rietumvācijā, īpaši Berlīnē, un komūnistiskā studentu vadoņa Rūdija Dučkes sašaušanu, 13. aprīlī 35 studenti demonstrēja pie Rietumvācijas konsulāta. Studentus rīkoja „Pavsaŗa mobilizācijas komiteja", kas runās vērsās pret Vācijas valdību, presi un Rietumberlīnes pilsētas galvu par „slepkavību veicinātājas atmosfairas radīšanu" un pielīdzināja Dučki Kē Guevaram un L. M. Kingam. Demonstranti nepiemirsa savā protestā iepīt arī Vietnamas kaŗu.